

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
17 Şubat 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Yunus Alkaç, yeni cezaevi müdürü olarak Komisyona kendisini tanıtmaya ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Türkiye'nin PKK ve destekçileriyle uzun soluklu ve başarılı bir mücadele yürüttüğüne ve Gara'da şehit edilen 13 Türk vatandaşına Allah'tan rahmet, yakınlarına ve Türk milletine başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

IV.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkan Vekili seçimi

2.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtibi seçimi

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale Ceza

İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

V.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Avrupa Ülkelerinde Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulmasına ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

17 Şubat 2021 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 10.36'da açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu, Türkiye'nin PKK ve destekçileriyle uzun soluklu ve başarılı bir mücadele yürüttüğüne ve Gara'da şehit edilen 13 Türk vatandaşına Allah'tan rahmet, yakınlarına ve Türk milletine başsağlığı dilediğine;

Komisyonla yapılan bireysel başvurulara;

İlişkin açıklama yaptı.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Yunus Alkaç, yeni cezaevi müdürü olarak Komisyonla kendisini tanıtmaya ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanlık Divanında boş bulunan Başkan Vekilliğine, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya;

Kâtip üyeliğe, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan,

Seçildi.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Rapor'u görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Avrupa Ülkelerinde Yükselen İrkçilik ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 12.35'te toplantıya son verildi.

17 Şubat 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.36

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Nuri GÜLAÇAR (Van)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Komisyonumuzun sayın üyeleri, değerli basın mensupları, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz ve diğer katılımcılar; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi 15’inci Toplantısı’nı açıyorum. (x)

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Öncelikle, bugün Komisyonumuza katılan değerli katılımcıların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum. Bu vesileyle yeni Cezaevleri Genel Müdürümüzü bir tanıyalım lütfen.

Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Yunus Alkaç, yeni cezaevi müdürü olarak Komisyona kendisini tanıtmaya ilişkin açıklaması

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

23 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü olarak göreve başladım. Ondan önceki aşamalarda yurdun değişik bölgelerinde uzun yıllar kürsü hâkimi olarak görev yaptım. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün, malumunuz olduğu üzere, değişik yerlerde eğitim merkezleri var, bunlardan bir tanesi de İstanbul Bahçelievler’deki Prof. Dr. Sulhi Dönmezer Eğitim Merkezi. Orada belirli bir süre Başkan Yardımcısı olarak, belirli bir süre Başkan olarak görev yaptım. Sonraki aşamada, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünde Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmıştım. En son, bu göreve atanmadan önce, yaklaşık on beş ay süreyle Ankara Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanı olarak görev yapıyordum.

İnşallah, bu vesileyle bundan sonraki süreçte sizlerle, Komisyonumuzla yakın bir iş birliğimiz olacak. O manada, üzerimize düşen ne varsa bunu memnuniyetle yerine getirmeye çalışacağız.

Çok teşekkür ediyorum

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben teşekkür ediyorum.

Diğer arkadaşlarımızı da tanıyabilir miyiz?

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Türkiye’nin PKK ve destekçileriyle uzun soluklu ve başarılı bir mücadele yürüttüğüne ve Gara’da şehit edilen 13 Türk vatandaşına Allah’tan rahmet, yakınlarına ve Türk milletine başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, kıymetli milletvekilleri; Türkiye, PKK terör örgütü, uzantıları ve destekçileriyle uzun soluklu ve başarılı bir mücadele yürütmektedir. Bu mücadele sürecinde, son dönemde terör örgütüne büyük kayıplar verdirilmiş ve Türkiye içinde eylem

yapamaz hâle getirilmiştir. Örgüt, özellikle Suriye ve Irak topraklarındaki varlığıyla ülkemize yönelik terör tehdidini kalıcı kılmak istemektedir. Bu tehdidin bertaraf edilmesine dönük harekâtlardan biri olan Gara Kampı Operasyonu güvenlik güçlerimizle başarıyla icra edilmiş ancak terör örgütü intikam duygusuyla elinde tuttuğu 13 vatandaşımızı katletmiştir. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum. Bu katliamdan duyduğum üzüntüyü ifade ederken teröre karşı insan haklarını koruma ve ülkemizin birlik ve bütünlüğünü devam ettirme konusundaki kararlılığımızı bir kez daha vurgulamak istiyorum.

IV.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkan Vekili seçimi

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, şimdi Komisyon Başkanlık Divanımızda boşalmalar dolayısıyla ortaya çıkan durum muvacehesinde seçim yapacağız.

Divanda AK PARTİ'ye düşen Başkan Vekilliği görevi Hüseyin Yayman Bey'in ayrılmasıyla münhal hâle gelmişti. AK PARTİ'ye düşen Başkan Vekilliği için İzmir Milletvekilimiz Sayın Mahmut Atilla Kaya Vekilimizi öneriyoruz. Sayın Mahmut Atilla Kaya Vekilimizi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtibi seçimi

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yine, Muş Milletvekili Sayın Gülistan Kılıç Koçyiğit'in ayrılmasıyla boşalan ve Halkların Demokratik Partisine düşen kâtip üyeliği için Mersin Milletvekili Sayın Fatma Kurtulan'ı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mahmut Bey'in adını okurken ben zannettim ki demokratik bir şekilde beni önereceksiniz, hatta heyecan duydum, arkadaşlara da söyledim yani hakikaten biz çağ atlıyoruz diye düşündüm.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sezgin Bey feragat ederse bu konuda Mahmut Bey...

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, bugün Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırlayıp sunduğu Kırıkkale ve Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporları ile Avrupa Ülkelerinde Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulmasına ilişkin önergeyi görüşeceğiz.

Bunları görüşmeye geçmeden önce sizlere Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili bilgi vermek istiyorum.

Komisyonumuza 27'nci Yasama Döneminde 16 Şubat 2021 itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 6.690'dır. Bu başvurulardan 6.454 adedi hakkında gerekli işlem yapılmıştır. İşlem yapıp cevabı beklenen başvuru sayısı ise 997'dir. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımını açıklamak istiyorum. Cezaevlerine ilişkin sorunlar 5.445. Gördüğünüz gibi, Sayın Genel Müdürüm, 6.690 başvurumuzun 5.445'i cezaevlerine ilişkin başvurular. Yargıya ilişkin sorunlar 1.378; yerinde inceleme talebi 219; kolluk uygulamaları konusunda 168; sosyal güvenlik işlemlerinden şikâyet 111; yardım talebi 97; işçi sorunlarına ilişkin başvurular 86; yabancıların sorunlarına ilişkin başvurular 55; memurların sorunlarına ilişkin başvurular 52; yasal düzenleme talebi hakkındaki başvurular 49; engellilerle ilgili sorunlara ilişkin başvurular 35; yurt dışında yaşayan Türklerin sorunlarına ilişkin

başvurular 35; güvenlik soruşturması kaynaklı sorunlar 24; gayrimenkullere müteallik sorunlarla ilgili başvurular 23; Komisyonumuzun bir girişim talebinde bulunmasına ilişkin başvurular 22; üniversite ve YÖK sorunlarıyla ilgili başvurular 21; terör kaynaklı sorunlar 20; askerlikle ilgili sorunlar 16; kayıp vakalarla ilgili başvurular 13; memuriyet sınavı sonuçlarına müteallik başvurular 10; yabancı ülkelerde bölgeler ve uluslararası kuruluşlarla ilgili sorunlar 7; yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruya ilişkin yardım talebi 1; bunlara ilişkin gerekli işlemler yapılmış olup hassasiyetle takip edilmektedir.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- *Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler* (*) (**) (***)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli üyelerimiz, şimdi gündemimizin 2'nci maddesi olan Kırıkkale ve Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarının görüşmelerine geçiyoruz.

Öncelikle, inceleme heyeti adına Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu Başkanımız ve Afyonkarahisar Milletvekilimiz Sayın İbrahim Yurdunuseven'den her iki rapor hakkında, birlikte sunumlarını yapmalarını isteyecek, daha sonra da müzakere ve sorular için talep eden tüm üyelerimize söz hakkı vereceğim.

Kırıkkale ve Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporlarının takdimi için sözü Afyonkarahisar Milletvekilimiz ve Alt Komisyon Başkanımız Sayın İbrahim Yurdunuseven'e bırakıyorum.

Buyurun Sayın Yurdunuseven.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli milletvekili üyeleri ve bürokrasimizin çok değerli müdürleri; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Öncelikle, ta 1071'den beri, bugüne kadar bu bayrak için, bu vatan için, bu ezan için, bu millet için şehit olmuş tüm şehitlerimize ve en son da Gara'da haince katledilen, şehit olan 13 vatandaşımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Öncelikle, geçen dönemde yani benden önceki dönemde Hatay Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Yayman Bey'in Başkanlığında yaptığımız 2 ziyaretle ilgili size kısa bir sunum yapacağım. 24 Şubat 2020 tarihinde Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ziyaretimizi gerçekleştirdik; tabii, Komisyon üyesi bulunan tüm siyasi partilerimizin de katılımlarıyla, milletvekili arkadaşlarımızın da katılımlarıyla.

Burada usul olarak kısa bir bilgi vermek istiyorum. Usul olarak cezaevlerine gidiyoruz. Öncelikle, ilgili cezaevinden o cezaevinin kapasitesi, durumu, bina yapısı, diğer eksikliklerle ilgili kısa bir sunum alıyoruz ilgili müdür arkadaşlarımızdan. Tabii, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Yılmaz Bey de bu toplantılara iştirak ediyorlar, sağ olsun. Burada bu usulden sonra, uygulama olarak, herhangi bir yer tespit etmeden, ilgili koşullara veya ilgili yerlere geçiyoruz ve bütün arkadaşlarımızın onayıyla rastgele bir koğu su açtırıyoruz ve içeride hiçbir güvenlik kuvveti veya başka bir cezaevi yetkilisi olmadan, sadece Komisyonumuzun üyesi olan arkadaşlar olmak şartıyla kısa görüşmeler yapıyoruz. Orada sorular soruyorlar milletvekili arkadaşlarımız, tabii, buna göre cevaplarımızı alıyoruz ve notlarımızı alıyoruz.

(*) 25/6/2020 tarihli Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu Tutanakları tutanağa eklidir.

(**) Kırıkkale Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu tutanağa eklidir.

(***) Düzce Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu tutanağa eklidir.

Şimdi, bunlardan size kısaca bahsedeceğim. Öncelikli olarak, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bize söylenen ilk şikâyetlerden birincisi, adil yargılanma yapılmadığı veya kendilerine yanlış ceza verildiği yönünde bazı şikâyetler meydana geliyor ama Anayasa'nın 138'inci maddesi açık ve net olarak diyor ki: "Mahkemeler, bağımsızdır; kararlarını Anayasa'ya, kanuna, hukuka ve vicdani kanaatlerine göre verirler." Dolayısıyla, biz, burada hiçbir şekilde yargılamayla ya da yargılamanın süreciyle veya verilen kararlar ilgili hiçbir inceleme yetkimiz olmadığı için onları kendilerine izah ediyoruz, bu kararların verilmesinde hiçbir etkimiz olmadığını orada izah ediyoruz.

Burada, özellikle, Kırıkkale F Tipinde kurum revirine çıkmakta bazı sıkıntılar var, hastane sevinde kelepçeli muayeneye ilgili bazı sıkıntılar bize iletildi. Biliyorsunuz, kelepçeyle muayene yine, kanun çerçevesinde ilgili muayene eden doktorun talebi hâlinde kelepçe çıkarılmadan muayene yapılıyor yani güvenlik kuvvetinin bulunması ve kelepçenin çıkarılmamasıyla ilgili. Bu da dolayısıyla cezaevi yönetimiyle veya diğer kurum yetkilileriyle ilgili bir hadise değil, ilgili doktorun kendisinin talebiyle yapılan bir şey. Burada dış hekimiyle ilgili görevli doktor bulunmadığı şikâyeti geldi. Yine, KOAH hastaları ve akciğer hastaları için Adli Tıp Kurumundan raporlama yapılmadığıyla ilgili şikâyetler geldi. Sıcak suyun haftada iki gün iki saat, diğer günlerde sabah otuz dakika verildiğiyle, pazar günleri sıcak su verilmediğiyle ilgili şikâyet geldi. Burada, Kırıkkale F Tipinde TRT 2'nin izlendiği çünkü genelde gittiğimiz bütün cezaevlerinde TRT 2'yle ilgili biz çok şikâyet aldık ama burada TRT 2 kanalının izlenebildiğiyle ilgili bir tespitimiz var. Yine, sohbet hakkının kısıtlandığıyla ilgili, sınırlandırma yapıldığıyla ilgili bize şikâyet geldi. Kütüphaneden kitap teminiyle ilgili sorun yaşanmadığı belirtildi. Yemeklerin yeterli ve besleyici olmadığı, bazen fiziksel ve psikolojik şiddet uygulandığıyla ilgili bazı şikâyetler geldi ama şunu özellikle üstüne basarak söylemek istiyorum, eminim ki tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımızın oradaki tespitleri de benimle aynıdır: Hiçbir cezaevinde bugüne kadar önceden planlanmış şekilde bir şiddet uygulaması görülmemiştir ama bazı bireysel belki şeyler olmuştur, bunu da, cezaevleri kurumlarının özellikle takibini buradan talep ediyoruz. Bu, hiçbir şekilde... Çünkü Sayın Bakanımızın da söylediği gibi, cezaevlerinde sıfır şiddet politikamız var. Dolayısıyla, bundan dolayı bunların da özellikle takip edilmesini ve cezasız bırakılmamasını Sayın Genel Müdürümüzden rica ediyoruz. Kurum kantininde bazı eksiklikler bulunduğuyla ilgili burada tespit çıktı ve berberle ilgili -ilginçtir- bir tespit çıktı, burada sık sık berbere çıkamadıkları, makas ve su kovası gibi malzemeleri temin edemedikleriyle ilgili şikâyetler geldi.

Yine, aynı gün Kırıkkale'den sonra Keskin T Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevine ziyaretimiz oldu. Burada yemeklerin az ve sulu olduğu şeklinde şikâyet geldi. Tabii, cezaevlerimizin özellikle 15 Temmuzdan sonra artan kapasitesi nedeniyle fazla kalabalık olduğuyla ilgili -diğer cezaevlerinde olduğu gibi- bu konuda da bazı şikâyetler geldi. Özellikle burada meslek edinme kurslarının çok önemli olduğunu belirtmekte fayda görüyorum çünkü burada hem cezaevindeki mahkûmların veya tutuklulukların zamanının değerlendirilmesi hem de bir mesleğe yönlendirilmesi anlamında iyi olacağı kanaatindeyiz. Burada da bu hizmet yapılmakta. Nakil taleplerinin karşılanmadığıyla ilgili şikâyetler geldi. Tabii, o dönem, bizim gittiğimiz tarih itibarıyla belki pandemi yoktu ama şu dönemde özellikle salgın nedeniyle bu talepler bildiğim kadarıyla karşılanamıyor. Namaz kılmak için kantinden battaniye alındığı fakat bu battaniyelerin de düzenli olarak kendilerinden geri alındığı... Açık görüşle ilgili bir şikâyet vardı, burada dediler ki: Kırk dakika süre veriliyor ama bunun biraz daha artırılması, üst sınıra yaklaşılması bir de mahkûmun görüş alanına gidiş zamanının bu süreden düşülmemesi istendi çünkü bazen beş on dakika süren mesafeler var. Kantindeki ürünlerin kalitesiz olduğu ve bunların az malzeme olduğu söylendi. Yine, Keskin'de ferdi olarak bazı darpların olduğu ama bunların da şikâyetle takip edildiği... Burada TRT 2'nin izlenmediğiyle ilgili bir şikâyet geldi. TRT 2'nin kültür kanalı olduğu kanaatiyle ve dizi, filmler olduğu için özellikle çoğu cezaevinde TRT 2'nin izlenmesi yönünde bir talep

var. Yine, çocuk infaz hükümlü koğuşuna geçildi, burada 5 çocuk var, bunların da fiziksel ve psikolojik baskı olmadığı, yemeklerin yeterli, kaliteli olduğu; suyun da yeterli olduğu fakat vücutlarında kaşıntı yaptığı şeklinde bazı şikâyetler var. Yine, kadın tutuklu, hükümlü koğuşlarına geçtiğimizde nakil taleplerinin reddedildiği, kreş olmadığından dolayı çocuklarını çok az kreşe gönderebildikleri, zaman açısından çok az gönderebildikleri... Yine doktor muayenesinde kelepçe şikâyeti vardı ve koğuşta bir kısım tavanın aktığı ve yatakların küflendiği şeklinde, suyla ilgili bir sorunlarının olmadığı... Yine, en sonunda Ceza İnfaz Kurumu personeliyle ilgili genel bir değerlendirmede bulunmak istiyorum, burayı geçiyorum dolayısıyla.

Daha sonra heyet olarak yine, Hüseyin Yayman Bey'in Başkanlığında 15 Kasım 2019 tarihinde, daha öncesinde Düzce T Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumuna ziyaretimiz aynı usul çerçevesinde gerçekleştirildi. Buradaki şikâyetler de, tedavilerin geç yapıldığı, nakillerin yine yerine getirilmediği, kurum personelinin keyfi hareketlerde bulunduğu şeklinde şikâyetler geldi. Burada, yine, bizzat heyetimiz tarafından kapasite fazlalığı müşahade edilerek tespit edilmiştir. Yeteri kadar sağlık personelinin bulunmamasıyla ilgili bir şikâyet vardı, yine revirde iyi tedavi yapılmadığı, kantinin iyi olmadığı, yemeklerin iyi olmadığı, görüş süresi özellikle yine, Düzce'de bize yapılan şikâyetlerden biri, suların yağlı ve paslı şekilde geldiği, kütüphaneden kendilerine zimmetli verilen 15 kitap sayısının az olduğu biraz daha artırılmasını özellikle talep ettiler. Burada, yine, cezaevi personeliyle kısa bir görüşmemiz gerçekleşti. Tabii, cezaevi personelimizin de biraz özlük haklarının iyileştirilmesi yönünde bizden talepleri var. Bunlarda sözleşmeli ve kadrolu unvanlar nedeniyle aralarındaki maaş farkı özellikle problem olduğu, aynı işi, aynı mesaiyi sarf ettikleri ancak maaş hususunda sıkıntı yaşadıklarıyla ilgili bize talepleri gerçekleşti.

Sayın Başkanım, başka sorular, şikâyetler ve talepler varsa onları konuşmak üzere şimdilik sunumumu bitiriyorum. Burada ben özellikle Komisyon üyesi arkadaşlara çok teşekkür ediyorum. Gerçekten özellikle Mehmet Yılmaz Genel Müdür Yardımcımıza çok teşekkür ediyoruz, bize birlikte ve uyum içerisinde bir ziyaret gerçekleştirilmesine vesile oldular. Buradan çıkacak sonuçlar yine tüm cezaevleriyle ilgili genel bir sonuç olarak da Sayın Adalet Bakanımız Abdulhamit Gül Bey'e bir kısa rapor hâlinde bunları iletmeyi bir heyet olarak, cezaevi heyetimiz olarak gitmeyi de planlıyoruz.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Ceza ve Tevkifevleri Alt Komisyonumuz kurulduğu tarihten itibaren birçok cezaevinde inceleme ve ziyaretler gerçekleştiriyor. Geldiğimiz noktada genel olarak şunu görüyorum: Şablon birtakım talep ve istekler var, şablon hâline gelmiş. Kimisinin yasal mevzuat değişiklikleriyle kimisinin kanundan alt düzeydeki mevzuat değişiklikleriyle kimisinin uygulamayla düzeltilebileceğini, değiştirilebileceğini görüyoruz. Dolayısıyla, inşallah bildiğimiz kadarıyla bir insan hakları eylem planı çalışması Adalet Bakanlığımızın var ve bizim de bu noktadaki görüşlerimizi zaten almışlardı kendileri. Yine, biliyorsunuz, bir reform çalışması var, o çalışmada ümit ediyoruz ki bunlar da nazarıtibara alınır ve bu gelen talepler ve sorunlar da bu şekilde hem karşılanmış hem de giderilmiş olur.

Ben İbrahim Bey'e çok teşekkür ediyorum, söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa kendilerine söz vereceğim. Her zamanki gibi ilk önce Mahmut Bey düğmeye basmış.

Buyurunuz Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar, değerli Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla ve hürmetle selamlıyorum. Öncelikle değerli yargıcım, Değerli Genel Müdürümüz hayırlı olsun, Allah utandırmasın, başarılarınızın devamını diliyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Öncelikle benim sizden istirhamım, serzenişimi zaten girişte hemen Sayın Başkanımıza ilettim. Sayın Başkanımızı burada İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun hakkına, hukukuna sahip çıkmaya davet ediyorum. Aşağı yukarı 27’nci Dönemin başından itibaren cezaevlerinde bulunan kitapların listesini istedim, bir türlü bana verilmiyor, iki yıldır verilmiyor. O zaman bunun altında şu yatar: Demek ki ayıplı bir iş var veya çekinecek bir şey var ki bu kitapların listesi verilmiyor bana. Niyi milletvekilinden kitapların listesi gizleniyor? Sebep ne? Yani eğer burada bu kitapların listesi verilmiyorsa, gizleniyorsa kurum kendine güvenmiyor demek ki. Ya suç işlediği bir şey vardır ya da ayıplı bir şey vardır. Bunun da gerekçesini ben size söyleyeyim, niçin vermediklerini? Korktuklarının sebebi şu: Yani korktukları derken bunu hukuki anlamda söylüyorum, çekincelerini söylüyorum çünkü 15 Temmuz darbesinden sonra hâlen FETÖ’nün kitapları nedeniyle gözaltına, cezaevine alınan insanların evlerinde yakalanan kitapları, suç unsuru olarak gördükleri kitapların 55 tanesi cezaevlerinde, listesi var bende bunun. Basın toplantısı yaptım ve herhâlde korkuyorlar “Acaba yine gözden kaçmış kitaplar olabilir mi?” düşüncesiyle. Sizden istirham ediyorum, olabilir ya, çalışan insanlar hata da yapabilir, çalışan insanlar yanlışlık da yapabilir, bir an önce bu kitapların listesinin verilmesini istirham ediyorum Sayın Başkanım, bizim hakkımızı hukukumuzu korumanızı istirham ediyorum.

İki, Gara’da terör tarafından şehit edilen, kamu görevlilerimize ve sivil vatandaşlarımıza için Allah’tan rahmet diliyorum, milletimize başsağlığı ve sabır diliyorum. Terör örgütün adı, cinsi ne olursa olsun “ama”sız ve “fakat”sız hukuk devleti düşmanıdır, insanlık düşmanıdır, yaşam düşmanıdır, huzurun, barışın düşmanıdır. Onun için ülkemizde barışın tesisi açısından, hukuk devleti ve adaletin egemenliği açısından terör örgütüyle herkes kendi çapında dürüst ve samimi bir şekilde mücadele etmesi gerekmektedir, bu konuda el birliği vermemiz gerekiyor.

Bir başka konu, çok hukukluluğu ve çok eşliliği sonlandıran kadın ile erkeği eşit birey yapan, yurttaş haklarını güvenceye alan, çağdaşlık ve laikliği esas alan Medeni Kanunu’muzun kabulünün yıl dönümü de kutlu olsun değerli arkadaşlarım.

Bu raporun düzenlemesinde emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyorum, emeklerine sağlık. Tabii ki bunu söylerken çekincelerimiz yok mu? Tabii ki var. Benim de elimde şu anda Düzce iline ait, başsavcılık bünyesinde kurulu İnsan Hakları Kurulunun burada raporları var, raporun son tarihi 8 Temmuz 2020 tarihli. 8 Temmuz 2020 tarihli raporda oradaki tespitlerle raporda örtüşenler de var örtüşmeyenler de var.

Ben fazla zamanınızı almadan sizden istirhamım... Bu raporu ben özel edinmedim, bu rapor gayet tabii bizim Komisyonumuzun da bünyesinde var çünkü Komisyondan aldım ben bu raporu ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün de bünyesinde var, Bakanlığın da bünyesinde var. Burada eğer başlıklar şeklinde sayarsak yaşamsal alanların yetersiz olduğu, çamaşır kurutma yerlerinin bulunmadığı, mescidin ve kütüphanenin yatakhane olarak kullanıldığı, yemekhaneye konulan buzdolapların mahkûmlara ait yiyecek ve içeceklerin konulmasına yetersiz olduğu, sağlıklı bir süre orada bekletilemediği, mağdurların daha önce telefon kontör kartlarının olduğu, o telefon kontör kartlarının değiştiği ve değişen bu telefon kontör kartlarında kontörün daha kısa sürede bittiği yani daha pahalı, daha kısa süreli olduğu ifade ediliyor. Yani aslında buna “gizli bir zam” mı diyeceksiniz,

ne diyeceksiniz, bilemiyorum. Çünkü raporda şöyle diyor: Telefon kontör kartlarının cezaevi yönetimi tarafından değiştirilmesi nedeniyle daha kısa süre konuşup daha fazla ücret ödediklerini ve çok mağdur olduklarını, eski kart sistemini yeniden talep ettiklerini söylemişler. Yine, ring araçlarının yetersizliği nedeniyle -Sayın Başkanım, bahsettiğiniz- işte sevkياتlardan, vesairenden, oralardan bahsediliyor. Yine, burada, mahkûm sayısının çok olması nedeniyle doktor eksikliğinden, yetersizliğinden bahsediliyor. Burada uzun uzun var ama bu raporlarda belirtilenlerin -sizden istirahat ediyorum- raporda kalmamasını istirahat ediyorum. Bu, Düzce raporuydu.

Gelelim, Kırıkkale raporuna. Kırıkkale raporu 29 Aralık 2020 tarihli. Yine, bunu da aynı şekilde Komisyonumuzdan almıştım. Aslında burada çok fazla sıkıntı görünmüyor gibi geliyor bana. Burada da bir, Jandarma personel sayısının azlığı; iki, personel sayısının azlığıyla ilgili sıkıntılar var. Personel sayısının azlığı nedeniyle bu neye yansıyor? Mahkûmların veya tutukluların sevkiyle ilgili, hastaneyle ilgili başka sorunlarına bu yansıyor. Bence bunlar giderilmeyecek olan sorunlar değil, iç güvenlik birimiyle ilgili sorunların olduğu görülüyor. Yani burada bunlar giderilmeyecek sorunlar değil ama nasıl söyleyeyim, basiretsizlik mi diyeyim yani yöneticinin işi bilmemesi mi diyeyim -aslında giderilemeyecek sorunlar değil- ama giderilebilir, şimdilik bunu söyleyeyim, bununla yetinmiş olayım.

Değerli Başkanım, biraz önce bahsettiniz, antisemitizmle ilgili Komisyonun kurulması doğru ve yerinde.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, antisemitizm değil, İslamofoby.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ha, İslamofoby, pardon, özür dilerim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Mahmut Bey, şimdi, sizden istirahatım: Konuyu değiştirmeyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tamam, geçiyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz bu raporları oyalayalım yani bitirelim bu müzakereyi, ondan sonraki önergeyi görüşürken tekrar bu konuda söz alırsınız. Tamam mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, o zaman burada bitirmiş olayım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, peki.

Zamanı da verimli kullanalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Teşekkür ediyoruz Mahmut Bey’e.

Sayın Genel Müdürüm ve değerli katılımcılar; sizler de notlarınızı alıyorsunuz, en sonunda size bunlarla ilgili söz vereceğim.

İrfan Bey, buyurun.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Kırıkkale Cezaevindeki tespitlerimi kendimce belirtiyim.

“Cihat Özdemir” adında bir mahkûmumuzda tiroit nodülü tespit edilmiş ama endokrine sevk yapılmamış. Yine, aynı kişi elektrik paralarının...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Araya girebilir miyim İrfan Bey?

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Buyurun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, böyle aciliyet kesbeden durumlarda raporun müzakeresine gelene kadar doğal olarak bir süre geçiyor.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Evet.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Arkadaşlarımızdan ve üyelerimizden istirhamımız, ya bize ya da direkt olarak Sayın Genel Müdürlüğümüze sağlık konularıyla ilgili olarak hemen iletmeleridir.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Doğru, doğru.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çünkü orada size refakat eden cezaevi müdürlüklerinden arkadaşlar da var, hemen o anda o sorunu çözmek daha faydalı, yararlı olur diye düşünüyorum İrfan Bey.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Doğru, evet.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – “Yemeklerden memnun değiliz.” demiş birisi. Yine “Kelepçe takılıyor, kelepçeyle muayeneler yapılıyor.” demiş birisi. Sıcak suyun yetersiz olduğu belirtilmiş. “Dilekçeler kayboluyor, savcı bizimle görüşmüyor.” demiş yine bir mahkûmumuz. “Televizyon kanalları, özellikle TRT 2 ve Halk TV izlenmiyor.” demiş birisi. “Berbere tıraş olamıyoruz.” demiş birisi. Yine “Resul Kocatürk” adında birisine biyopsi gerekiyormuş, yapılmamış. “Sıcak su yetersiz.”

Yine, personelle ilgili... “Güvenlik hizmetleri sınıfına geçmek istiyoruz.” diyorlar. Sözleşmeli personel maaş farklarından dolayı şikâyetçi ve “Yükselme sınavına giremiyoruz.” diyorlar. Aşçı kadrolular yardımcı hizmetlerden kurtulup idari hizmetlere geçmek istiyorlarmış.

Yine, şeyde de yemeklerin az olduğu -uyuz hastası olan insanlar var- bir koğuşta 26 kişinin kaldığını söylemişler. Cezaevine girer girmez dövdüğünü söylemiş. Bu, uyuşturucu, hırsızlık bölümündeki bir koğuştaki birinin şeyi. Kantin fiyatlarının yüksek olduğu, uyuşturucu tedavisinin yapılmadığı ifade edilmiş. “Sıcak suyla başım kaşınıyor.” demiş yine birisi.

Çocuklarla ilgili, çocuk annesi “Kreş imkânımız yok. Çocuklar için oyuncak vermiyorlar, ailemizin verdiği oyuncaklar verilmiyor.” demiş. Görüşlerin kırk dakika olduğunu söylemişler, cumartesi veya pazar açık görüş istiyorlar. “Kameralar rahatsız oluyoruz, saçımızı kurutamıyoruz.” Kameralar herhâlde bulunduğu yere bakıyor. “Sayımlar dışarıda yapılıyor, kar da yağmur da olsa dışarıda yapılıyor.” Aramalara arada bir erkek gardiyan giriyor. Dışle ilgili sorunlarının olduğu birçok yerde söylendi. “Yiyecekleri koymaya dolap istiyoruz.” demişler. Bir de birisi “Birisi buzdolabı ve TV aldığı başka yere giderse bu şeyler cezaevinde kalıyor.” demiş. “Cezaevi arası nakil talepleri yerine getirilmiyor.” “Uyku apnem var, cihazım bozuldu.” demiş yine birisi. 8 kişilik koğuşta 19 kişi kalıyor. Dilekçelerin yerine ulaşmadığı, cezaevi yönetimi tarafından işleme konulmadığı söyleniyor.

Yine, birisi de “Ziyarete gelirken annem, 2 çocuğum ve kayınpederim trafik kazasında öldü, eşim yaralı kurtuldu.” demiş. Nakillerle ilgili talepleri var. “10 defadan fazla da nakil için dilekçe verdim.” demiş ama yerine getirilip getirilmediğini şu an bilemiyoruz tabii.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki.

Kimdi bu kardeşimiz, ismi neydi?

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Evren Civelek, Türkçe Öğretmeni.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Genel Müdürüm, Evren Civelek’in nakil talepleriyle ilgili bir baksın arkadaşlar, neymiş durumu, şu anda nakil edilmiş mi, edilmemiş mi, bir bilelim en azından.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Başkanım...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Var mı cevabınız?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Nakillerle ilgili değil mi?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Özellikle bu şahısla ilgili.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Bu şahısla ilgili.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Annesini, babasını trafik kazasında...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Biz hep beraber görüşmüştük de ulaşalım demiştik, hatırlayın, ona haberi gelmişti sonra.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tahliye oldu.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tahliye mi oldu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – 16 madde kapsamında tahliye oldu.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tahliye oldu, tamam, anlaşıldı, peki.

İrfan Bey, teşekkür ederiz katkılarınız için.

Sayın Hakverdi, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Kırıkkale Cezaevinde ben bulundum, Düzce’de bulunmadım. Kırıkkale Cezaevi ziyaretimizin raporunu alt komisyonda birlikte hazırladık, son hâline de herhangi bir itirazımız, şerhimiz olmadı, ortaya ortak, şerhsiz bir rapor çıkardık. Bundan ben de memnuniyetimizi ifade etmek isterim. Artık, biz iki yıldır cezaevlerine gidiyoruz, uyumlu bir Komisyonuz, sorunları beraber tespit ediyoruz, birbirimize gayet saygılı, tam da Sayın Başkanın dediği gibi “Hangi hücreyi açtıralım? Hangi koşu açtıralım?” diyerek tesadüfi oluyor tamamen ve yönetimden bağımsız, infaz koruma memurlarından bağımsız dinliyoruz, şikâyetler de genelde de ortak. Buna dair biz de harici bir rapor hazırlayıp sunmuştuk hem Genel Müdürlüğümüze hem Sayın Bakanlığımıza hem de Komisyon Başkanlığımıza “sorunların tespiti ve çözüm önerileri” adı altında.

Şimdi, özellikle, cezaevlerinde sorunların giderilmesi adına yapılan her işlem bizi mutlu ediyor. Biz sonuç alıyorsak, bir iyileştirme oluyorsa eğer bir işten, yaptığımız tespitlerden biz de işimizi yapmış oluyoruz, huzurlu oluyoruz hem de bir hak ihlali varsa önüne geçmiş oluyoruz.

Şimdi, mesela, ilk Sincan’a gittik biz, su sorunu vardı, su sorunu çözüldü ya da Elâzığ’da aile görüş salonu odası çok kötüydü yani insanlık dışıydı, hemen o ay çözüldü. Bunlar böyle lokal düzenlemelerdi ama yine başından beri hâlen devam eden -hani, tamam, raporumuz iyi, güzel ama- sonuç almaya dönük genel kapsamlı iyileştirmeleri maalesef yapamadık. Hangi anlamda yapamadık? Mesela sağlık. Şimdi, sağlıkta öyle bir şey var ki bin kişiye kadar 1 aile hekimi, haftada iki gün veya beş gün -kapasiteye göre 500 ile bin arasında değişiyor- aile hekimi geliyor ama o kapasiteye yetmiyor. 1 diş hekimi var, haftada iki gün geliyor; yetmiyor. Sağlık Bakanlığıyla yapılan bu protokol yetersiz. Burada defalarca söyledik yani dedik ki bu sayılarda hem doktor sayısının artması hem diş hekimi sayısının artması şart ama bugüne kadar bir iyileştirme bu konuda yapılmadı. Bunda bir adım atılması lazım. Mesela, en çok şikâyeti sağlığa ulaşamamada alıyoruz.

Kelepçeli muayene: Kelepçeli muayenede hekim güvenlikten kaygılanıyor, Jandarma kaçacağından kaygılanıyor falan ama mahkûm da kelepçeli muayene olmak istemiyor, kimse de olmak istemez ama bunu çözecek bir alt genel uygulama hâlâ yapamadık.

Kitap sorunu: Bazı cezaevlerinde 3 kitap var, bazılarında 10 kitap var; koğuş sayısına göre değişiyor. Yangın çıkar mı, çıkmaz mı, bir sürü tereddütler var ama bunun bir standardı olmalı ya da verilen günlük kaynaklar; bazı cezaevlerinde 1 gazete veriliyor, diğerinde verilmiyor; bunun bir standardı olmalı, iki yıl geçti, hâlâ sağlanamadı.

Mesela, işte infaz koruma memurlarının statülerinin değişmesi, aralarındaki maaş farkları; gidiyoruz, bunların hepsini bize söylüyorlar. Bu konuda bir adım atmalı, bizim üstümüze ne düşüyorsa yapabilmeliyiz. Tamam, hani bilmiyorum, benim saydıklarımın dışında çözüme ulaştırdığımız başka konu arkadaşların akıllarında var mı; eksik bırakmış olabilirim ama genel anlamda bunlar çok kıymetli şeyler ve sonuç alamadık. Umarım, bu dönem, sizin döneminizde Adalet Bakanımızla birlikte sonuç alırız. Gidelim, anlatalım, bunları çözelim.

Kırıkkale özeline geleceğim. Kırıkkale’de hastanede, üniversitede veya devlet hastanesinde bir mahkûm koğuşu yok, Ankara’ya sevkler oluyor, bu iş de zor olduğu için yapılamıyor, mutlaka Kırıkkale’de, Kırıkkale hastanelerinden birinde bir mahkûm koğuşunun olması lazım, bunun sağlanması lazım, bunda da çok uzun zaman oldu. Bizden sonra Kırıkkale Cezaevinde -yani bir şüphe var ama bizden sonra, gitmemizden sonra- 18 Ekimde bir intihar vakası yaşandı; Serkan Tumay. Şimdi, Serkan Tumay’a dair daha önce ailesinin başvuruları var, Manisa Savcılığına başvurusu var, diyor ki: “Kaygı duyuyorum.” Koğuş arkadaşı ailesini arıyor “Sağlığından kaygı duyuyorum.” falan diyor ve bu olaylardan sonra 18 Ekimde ölü bulunuyor Serkan Tumay. Bu konunun araştırılması lazım. Gerekçe nedir, ölüm sebebi nedir, öncesinde bir darp var mı? Mesela, ailesi bize fotoğraflar gönderdi, bacaklarında falan darp izleri görünüyor. Kendini asmasıyla mı oldu, sonrasında mu oldu, bilinmiyor ama bunun araştırılması lazım, bir sorumlu varsa yargılanması lazım. Şayet bir işte bir sorumlu var ve onun önü açılmamışsa sonrasında benzer olayların önü açılır demektir ama sorumluyu çıkarıp yargıladığımızda bu olayların önünü de alırız; böyle davranabilmek lazım.

Mesela, Gökhan Gündüz; yine Kırıkkale Cezaevinde bu kişinin infaz koruma memurlarınca kolu kırılıyor. Kamera görüntüleri var, kişi suç duyurusunda bulunuyor, savcılık takipsizlik veriyor ve Anayasa Mahkemesine gidiyor, Anayasa Mahkemesi “Hak ihlali var.” deyip 70 bin lira ceza veriyor devletimize. Şimdi, biz ödüyoruz. Bunun sorumlusu kim? Mesela, kamera görüntülerine rağmen takipsizlik kararı veren savcı kim? Onu şikâyet edelim, HSK’ye şikâyet edelim, takip edelim ya da kolu kıran infaz memuru kim, takipçisi olalım ki bu işlerin önünü alabilelim. O yüzden, etkin bir soruşturma yapmanın da önünü açmak lazım. Elbette ki infaz memurları zor görevler yapıyor ama en iyisini yapabilmeleri adına biz onlara kadro desteği verelim, maaş desteği verelim vesaire ama onlar da hak ihlalinin yapmasın, bunun da önüne geçebilelim diyorum. O yüzden, tamam, rapora bir şerhimiz yok ama sonuç alabilme adına bir şeyler yapmak gerekiyor; bu, Komisyonumuza düşüyor, bu, bürokratlarımıza düşüyor, hep beraber yapmak lazım. Somut bir şey yapalım bu konuda; Adalet Bakanımıza gidelim ama takibini de hep beraber yapalım.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Hakverdi, biliyorsunuz, sizin de -tahmin ediyorum- katılmış olduğunuz, Bakan Yardımcılarımızın ve bürokratlarımızın katılımıyla hâkimevinde Sayın Adalet Bakanımızla bir toplantı gerçekleştirdik. Ceza ve Tevkifleri Alt Komisyonumuza sirayet

eden, intikal eden ya da yapılan tespitlerle ilgili bütün hususları zaten Adalet Bakanımıza orada siz de, Sezgin Bey de, bütün arkadaşlarımız da söylediler, ilettiler. Tabii, gerçekleşmesi konusunda, bunların hayata geçmesi konusunda da takipçisi olmaya devam edelim.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sezgin Bey sıra sizde.

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum, Sayın Genel Müdüre de şimdiden hayırlı olsun diyorum.

Ben de öncelikle Gara’da meydana gelen katliamı kınıyorum ve lanetliyorum; yurttaşlarımıza rahmet diliyorum, yakınlarına sabır diliyorum. Gerçekten, biz de ailelerine sağ olarak kavuşmaları için çaba içerisinde olmuştuk ama başarılı olamadık. Bu, uluslararası insancıl hukuk ilkelerine göre de aynı zamanda insanlığa karşı da suçtur. Yani bir kez daha hepsinin anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Sayın Başkan, benim usule ilişkin itirazlarım var. Şimdi, ziyaretler, raporunu görüştüğümüz ziyaretler 15 Kasım 2019’da ve 24 Şubat 2020’de yapılmış yani yaklaşık on dört-on beş ay geçmiş, birisinden de yaklaşık bir yıl geçmiş. Dolayısıyla İnsan Hakları Komisyonunun etkili olması açısından -ki etkili iç hukuk yollarına başvuru benim doktora tezimdir- bu raporların derhâl yazılması lazım ve bu raporların derhâl görüşülmesi lazım ve ilgili kurum nezdinde de etkili bir biçimde takip edilmesi lazım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ama Sezgin Bey arayı da boş geçirmedik. Arada diğer cezaevi raporlarını görüştük, ziyaretlerimizi yaptık, Bakanlıkla da görüştük.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Anladım Sayın Başkan ama bakın şöyle bir şey, ben yapıcı bir eleştiri...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tabii, katılıyorum, bir de şu pandemi sürecini dikkate alalım lütfen.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet yani yapıcı bir eleştiride bulunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Eyvallah. Biraz önce aynı şeyi ben de söyledim İrfan Bey’e, zaman geçiyor, bunları hemen acilen yapalım diye, aynı kanaattemim.

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Dolayısıyla çok değerli tespitler var bu raporda. Ben raporu hazırlayan arkadaşlarımıza da milletvekillerine de teşekkür ediyorum, objektif bir tutum ortaya koymuşlar gerçekten ve ortak bir rapor hazırlanmış yani bütün siyasi partilerin katıldığı bir rapor yazılmış, önemli tespitler var. Aradan geçen bu bir yıldan fazla süre içerisinde gerçekten bu tespitlere uygun aykırılıklar giderilmiş mi giderilmemiş mi; bu konuda bizim bilgimiz yok, herhâlde Genel Müdüřümüz, bürokrat arkadaşlarımız bize bilgi verecekler.

Keskin Cezaeviyle ilgili olarak, özellikle yüksek yargıların kaldığı bu cezaeviyle ilgili olarak yakınlarından bana da çok sayıda şikâyet gelmişti ki raporda da bireysel darpla ilgili olarak bilgiler var. Bunlar çok önemli iddialar yani bu rapora da geçmiş olması önemli. Dolayısıyla raporun etkinliği bakımından da -biraz önce arkadaşlarımız da ifade etti- hızla takip edilmesi lazım ve sonuçlarını yeni ziyaretlerle bizim de ayrıca gözlemlememiz lazım yani aynı cezaevlerine belki bir kez daha gitmek lazım o süre içerisinde ki bu aykırılıklar duruyor mu durmuyor mu diye.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Gidilecek zaten.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben fazla zamanınızı almayayım.

Serkan Tumay’la ilgili olarak, 18 Ekim 2020’deki ölümle ilgili olarak bana da bilgi geldi; Manisalı bir aile, hırsızlıktan yatmış, infazı sürekli yanmış bu gencin, 14-15 yaşında hapse girmiş, Bitlisli bir ailenin çocuğu aynı zamanda ve yani gerçekten de avukatların ve yakınlarının iddiası ve telefon görüşmeleri darbedildiği, işkence gördüğü, kötü muamele gördüğü yönündeydi. Dolayısıyla bu iddiaların da etkili bir biçimde araştırılması ve soruşturulması lazım. Yani bu gibi kapalı yerlerde güvenlik görevlilerinin, infaz koruma memurlarının birbirlerini koruduğu da deliller bakımından koruduğu da bizim de tespitlerimiz aynı zamanda. Dolayısıyla bu soruşturmaların da Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çok daha etkili yapılması lazım ki insan hakları ihlallerinin en ağır biçimde yaşandığı cezaevleriyle ilgili olarak bu iddialar hiç olmazsa en aza insin, bitmez ama hiç olmazsa en aza insin.

Ben de tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben de teşekkür ediyorum Sezgin Bey.

Tabii, cezaevlerinde gerek tutuklular gerek hükümlüler bir nevi devletin emanetindeki kişiler. Dolayısıyla her ne olursa olsun iddiaların üzerine ciddiyetle gidilmesi ve hassasiyetle durulması gerekiyor çünkü korumasız insanlar bulundukları yerlerde, o bakımdan, özel bir ihtimam da gerekiyor. Cezaevine girene kadar her ne suç işlemişse işlemiştir ama artık cezaevine girdikten sonra durum farklılaşmıştır. Dolayısıyla bu çerçeveden, bu veçheden yaklaşmak her zaman için hem insanlık adına hem vicdani kanaatlerimiz adına çok çok önemlidir diye düşünüyorum.

Arkadaşlarımız, gördüğünüz gibi, çok yapıcı eleştiriler getiriyorlar. Çok şükür; tekrardan bunun altını çizeyim yani bu ülkede geçmiş yıllarda hangi cezaevi şartlarında nelerin yaşandığını biliyoruz, hangi durumların ortaya çıktığını biliyoruz. Geldiğimiz noktada, işte sıcak su, kelepçeli muayene meselesi, ziyaretlerdeki yaşanan sıkıntılar; baktığımız zaman, o biraz evvel bahsettiğim şablon taleplere baktığımız zaman bunlar gözüküyor. Spesifik olaylar üzerinde gerçekten kurum içi denetim mekanizmasının bu anlamda ve eğitim mekanizmasının çok ciddi anlamda yerine getirilmesi gerekiyor. Tekrardan söyleyeyim: Önümüzdeki İnsan Hakları Eylem Planı bir fırsattır bizim için, reform süreci bir fırsattır bizim için. Yani şu raporlarımızın hazırlanmasından sonra arkadaşlarımız vermiş oldukları emeklerinin bir neticesini bu düzenlemelerle göreceğ olurlarsa herhâlde burada çok hayırlı bir iş yaptıklarının rahatlığını ve hazzını yaşayacaklardır diye düşünüyorum.

Şimdi, son olarak söz isteyen...

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Genel Müdür, hayırlı olsun ama kurumunuza yönelik sitemlerim var, Adalet Bakanlığına yönelik sitemlerim var. Bunu sefeiniz Yılmaz Çiftçi Bey’e de iletmıştim, bundan iki ay önce iletmıştim, hâlâ bir gelişme yok. O yüzden, sitemlerimde haklıyım.

Birincisi: Gümüşhane Cezaevinde bir ölüm oldu, tüm Türkiye konuştu. Mustafa Kabakçioğlu beyaz, plastik bir sandalyede, karantina hücresinde hayatını kaybetti. Çok skandal bir vakaydı. Corona bile değildi ama adam karantina hücresindeydi. Tüm dosyasını inceledim. Hâlen bir açıklama yok. Sayın Bakana, yüzüne 3 kez söyledim; defalarca yazılı olarak Bakana, Genel Müdürlüğe bu konuyu ilettim; 22 Aralık günü Yılmaz Bey’in yüzüne söyledim. Gümüşhane Cezaevinde Mustafa Kabakçioğlu raporu beş buçuk aydır niye açıklanmıyor Sayın Genel Müdür? Ne saklanıyor? Bu, bir.

İkincisi: Silivri Cezaevinde bir harbiyeli öğrenci, Ramazan Kuyucu isimli bir başmemur tarafından bir odaya çekilerek ağır bir şekilde darbediliyor. Annesiyle konuştum, gözyaşları içinde “Tamam, çocuğumuz haksız yere cezaevinde, müebbet yedi ama böylesine de ağır bir şekilde darbedilmemeliydi Ömer Bey, hakkımı arayın.” dedi. Mecliste, Genel Kurulda da gündeme getirdim, aradan üç ay geçti,

hiçbir açıklama yok. Ne zaman açıklama yapılacak? Avukatlar bunun için çırpınıyor. Hem Gümüşhane hem Silivri için ciddi bir açıklama yok. Hatta, Bakanlık bile Gümüşhane Başsavcılığının açıklamasına güvenmedi, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül “2 iyi müfettiş görevlendirdim Ömer Bey, merak etmeyin, bu konuyu aydınlatacağım.” dedi bana. Aradan beş buçuk ay geçti, hiçbir açıklama yok. Yani bakın, çok net ve somut bir şekilde önünüze koyuyorum, açıklanması çok zor konular bunlar.

Keskin Cezaevi ve Kırıkkale için şerhlerimiz var, onların nazarıtibara alınması gerekiyor. Keskin Cezaevi ve Kırıkkale’ye gittim, Düzce’ye ben gitmedim. Keskin Cezaevinde biz gittiğimizde oradaki tüm milletvekili arkadaşlarımız da gördü, kadın koğuşlarında önemli bir sıkıntı vardı; rutubetli duvarları hepimiz gördük, akan duvarlar vardı, yaşanmayacak bir yerdi. 8-10 kişilik yerde 21 kişi, 1 çocuk kalıyordu. Oyuncakları yetersizdi çocuğun ve biz çocuğa baktığımız anda çocuğun içine kapandığı ve çok kötü bir psikolojik hâlde olduğunu hepimiz anlıyorduk, kadınların da durumu son derece kötüydü. Koğuşa yapılan baskınlarda oldukça kötü bir muamelenin yapıldığını, Covid olayına dikkat edilmediğini ve iç çamaşırlarına kadar yerlere atıldığını, dolapların iyice darmadağın edildiğini bize söyledi oradaki kadın mahpuslar. Bununla ilgili de bir gelişme göremedik.

Keskin Cezaevinde yine Hüsametdin Uğur isimli bir mahpus, kamera görüntüleriyle de iddia ettiği -kızı da hukukçu, Nalan Dilara Uğur; bana başvurdu- ağır bir darp olayı yaşamış Keskin Cezaevinde ve bu darp olayı örtbas edildi. Biz soru önergeleri verdik, ardından -kamera görüntüleri ne oldu bilmiyorum- takipsizlik verildi. Çok ciddi iddialar vardı ve hukukçu olarak da bunun peşine düşünce sanırım işin içinden, Hüsametdin Uğur’u Keskin Cezaevinden başka bir cezaevine nakille, Afyon Cezaevine nakille çıktınız. “Kovuşturmaya yer yok.” kararıyla bu işin altından kalkıldı. Ama ben bu işin peşini bırakmıyorum çünkü soru önergelerim var, sonuna kadar da gideceğim diğer vakaların üstüne gittiğim gibi; Muhammet Ali Taş’ın, Mustafa Kabakçıoğlu’nun üstüne gittiğim gibi, Keskin Cezaevindeki o berbat kadın koğuşunun üstüne gideceğim gibi bunların da üstüne gideceğim.

Kırıkkale Cezaevinde, arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, adli bir mahpusun, Serkan Tumay’ın -ağabeyi bana başvurdu, diğer arkadaşlarımıza da başvurmuş- 18 Ekim günü darbedilerek öldürüldüğünü iddia ediyor kardeşi, cezaevi intihar raporu açıkladı. Fotoğraflarını da gösterdi bana, çekmişler; teneşir tahtasında fotoğraflarını da gönderdiler, bende var, gösterebilirim. Gerçekten, vücudunda ağır darp izleri var, morarmalar var. Yani bir kişi intihar... Tamam, intihar eden insan nasıl eder? Asar kendini falan yani sağını solunu nasıl darbedecek? Çok ciddi bir sıkıntı var burada, bakın, diğer vekil arkadaşlarımız da söyledi. Serkan Tumay vakası 18 Ekimden beri aydınlatılmıyor, hiçbir açıklama yapılmıyor, soru önergelerimize cevap verilmiyor diğer soru önergelerimize cevap verilmediği gibi.

Bitmedi, Kırıkkale Cezaevi yine, Gökhan Gündüz... Hani, biz soru önergeleri veriyoruz “Ömer Bey, bir şey yok.” şöyle, böyle diye bize cevaplar veriyorsunuz, işte, başsavcılıklar, şunlar, bunlar... Ben Keskin Cezaeviyle ilgili Başsavcınız İbrahim Keskin’le de görüştüm. Bakın, ben olayı öyle lalettayın takip etmiyorum. İbrahim Keskin bana dedi ki: “Keskin Cezaevi Savcılığı bana böyle getirdi, ben onayladım. Yapacak bir şey yok.” Ya, böyle mi olur bu işler? Bakanlık müfettiş görevlendirmez mi? Ortada o cezaevinin üstünü örttüğü bir skandal bir darp olayı olduğu, işkence olayı olduğu iddiası var, Bakanlık bir müfettiş görevlendirmeden cezaevinde bu işin sümen altı edilmesine göz mü yumuyor? Serkan Tumay vakası hakkında niye bir açıklama yapılmıyor? Bütün bu konularda haklı olduğumuzun delili olarak, arkadaşlarımızın da dediği gibi, Kırıkkale Cezaevinde yıllar önce söylediğimiz Gökhan Gündüz’ün darbedilmesi ve kolunun kırılması karşısında savcılık takipsizlik vermişti. Kamera görüntüleri burada, izleteyim isteyenlere. O kamera görüntülerine rağmen, inanılmaz bir şekilde, savcılık takipsizlik vermiş ve Anayasa Mahkemesi “İhlal var. Ne biçim soruşturdu?” demiş, tazminat vermiş. Sezgin Bey’in sorduğu gibi; arkadaş, bu işi kim takip etti? Bu verilen tazminat hepimizin

cebinden çıkıyor. Ne oluyor, ne bitiyor? Bu savcıcı kimse sorgulamıyor mu? O müdürü kimse sorgulamıyor mu? Bu nasıl iş? Bunlar hiç araştırılmıyor mu? Olacak işler değil bunlar. Yani bakın, kaç tane soru önergemize hep böyle cevaplar veriliyor “Ömer Bey, bir şey yok.” falan, bir tek ihlal kararı çıkmıyor; iki buçuk yıldır ben İnsan Hakları Komisyonuna dilekçe veriyorum, bir tane bile ihlal kararı çıkmıyor. Neden? İşte, Gökhan Gündüz’de olduğu gibi, işin üstü örtülüyor. Daha sonra Anayasa Mahkemesi bu işlerin üstünü açıyor. 3 Aralıkta yine çıplak aramaya ilgili Anayasa Mahkemesi bir ihlal kararı verdi. İstanbul’da bir kadına yönelik bir arama, ta 2017’de olmuş, siyasi bir vaka da değil; bir turnikeden geçerken bir kadın aranmak istenmiş, bir tartışma yaşanmış, karakolda çıplak arama yapılmış, savcılık takipsizlik vermiş. Kadın ve avukatı Anayasa Mahkemesine gitmiş, dört yıl sonra Anayasa Mahkemesi savcılığa “Ne biçim soruşturmuşsun? Hak ihlali var.” demiş, 3 Aralık 2020’de çıplak arama için hak ihlali kararı verdi. Şimdi, dört yıl sonra Türkiye’de bu işler ortaya çıkıyor. Yani o yüzden, biz soru önergesi veriyoruz, müdürler araştırıyor bunu. Müdür de tabii ki memurunu kolluyor, herkes hep beraber orada işin üstünü örtüyor. Yani yok mudur bir müfettişimiz bu işi gidip araştırarak? E, tamam, çıkıyor çok sıkıştırdığımız zaman. “Gümüşhane Cezaevi için 2 müfettiş görevlendirdim.” diyor Sayın Gül, beş buçuk aydır bir açıklama yok; olacak iş değil. Tüm Türkiye bu vakayı konuştu, defalarca Genel Kurulda anlattım. Neyi saklamaya çalışıyor Bakanlık, anlamak mümkün değil.

Bakın, yine, son bir başka skandalınız: Sabah daha, bir saat önce Samsun T Tipi Cezaevini aradım. Samsun T Tipi Cezaevinde 22 kişi koğuştaki Covid, 4 kişi yoğun bakımda -haberiniz yoksa söyleyeyim- ve ben müdürü aradım az evvel, müdürler benimle görüşmekten kaçıyor, biliyor musunuz? Bu nasıl cezaevi ya, bu nasıl bir Komisyon toplantısı? Ben milletvekili olarak ağır hastalıkların olduğu bir cezaevi müdürüyle konuşamayacaksam, benim telefonumdan kaçacaksa... Ve diğer birçok cezaevi zaten telefonlardan kaçıyor. Yani orada Covid duyduğumuz zaman arıyoruz, hepsi telefonda kaçıyor; defalarca arıyoruz, telefonlardan kaçıyor. Ya, niye kaçırıyorsunuz? Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü arıyorum, oradan bilgi istiyoruz; sağdan, soldan, Bakanlık, şu, bu... Neyi gizliyorsunuz? Haziran ayından beri Sayın Abdulhamit Gül cezaevlerindeki Covid vakalarını açıklamıyor. Ya, niye açıklamıyorsunuz? Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü niye... Kaç tane vaka oldu, cezaevinde kaç bin vaka oldu, kaç tane... Ersoy Karamustafa geçtiğimiz hafta öldü; Hüseyin Özen’di sanırım, Bursa H Tipi Cezaevinde öldü. Burada listesi var, ez an 10-15 ölüm vakası var ki bunlar mahpus yakınlarından bize gelen bilgi, siz tek bir bilgi vermiyorsunuz. Ya, en son, Sayın Bakan haziran ayında Covid’le ilgili bir açıklama yapmış. Böyle bir skandal dünyanın başka bir yerinde olamaz. Bakın, ben bütün vakaları açıklayabilirim şu anda; ölen vakaları, ölen; bana başvuruyor çünkü insanlar, çünkü Adalet Bakanlığı bir açıklama yapmıyor. Ya, niye yapmıyorsunuz? Hangi cezaevinde kaç tane vaka oldu, kaç kişi öldü? Şu an Samsun Cezaevinde neler yaşanıyor? Bunlar insan yani böcek değil ki bu insanlar, niye açıklamıyorsunuz? Hepsini tedirginlikle sağı solu telefonla arıyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Toparlar mısınız Sayın Vekilim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Şimdi, yani böylesi bir durumda ben çok üzülüyorum açıkçası çünkü bu raporları da hazırlamamıza rağmen daha sonra gidiyoruz cezaevlerine, düzelen hiçbir şey yok. O zaman biz bu raporları niye açıklıyoruz? Biz bu raporları açıklıyoruz Sayın Genel Müdür. Ama bu raporlardan sonra o raporları inceleyip o müdürleri uyarmıyor musunuz? Diyarbakır Cezaevinde koğuşlardaki kadın mahpuslar bize banyo önünden çıkışlardaki hâllerinin kamera tarafından görüldüğünü, bundan çok rahatsız olduklarını, hatta kamerayı gazete tıkaçıyla tıkadıklarını ve disiplin cezası aldıklarını, mahremiyet ihlali olduğunu söylediler, biz de bunu raporumuza yazdık. Aradan iki yıl geçti, hâlâ banyo önü kameralar tarafından izleniyor. Diyecek başka bir şey bulamıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Erol Bey, yavaş yavaş toparlayalım, ikinci bölüme geçmemiz lazım arkadaşlar. Bir de Servet Bey’e çok kısa söz vereceğim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli Genel Müdürlük yetkilileri; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle Genel Müdürlüğümüze hayırlı olsun dileklerimi ifade etmek istiyorum.

Bu vesileyle eli kanlı terör örgütü PKK’nın Gara’da gerçekleştirdiği masum insanlara yönelik katliamı şiddetle, nefretle kınıyorum.

İki buçuk yıla yakın süredir Başkanımızın riyasetinde arkadaşlarımızla birlikte gerçekten benim şahsen katıldığım 10’a yakın cezaevini ziyaret ettik. “Cezaevleri” denilince en önemli, başat olumsuzlukların başında sistematik işkence, kötü muamele geliyor. Böylesi kötü, insanlık dışı olaylarla ilgili iddialarda Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere ve işgal ettiği ülkelerdeki cezaevlerindeki işkenceler akla geliyor. Gene, aynı şekilde bazı Avrupa ülkelerinde ciddi iddialar ve tespitler var. Allah’a hamdolsun, hep birlikte, bu Komisyona üye arkadaşlarımızla birlikte gittiğimiz cezaevlerinde gördük ki hiçbir şekilde az önce ifade etmeye çalıştığım sistematik işkence ve kötü muamele benzeri bir olayla karşılaşmadık. Zira, devletimizin ve Hükümetimizin de “Kötü muameleye sıfır tolerans.” parolasıyla daha iyi şartlarda mahkûmların kalmalarını sağlamak hepimizin ortak amacıdır. Ancak gördüğümüz olumsuzlukların en başında kapasite fazlalığından kaynaklanan sorunlara bağlı olarak diğer problemler ortaya çıkıyordu ama öyle zannediyorum, en son İnfaz Yasası’ndan kaynaklanan bazı tahliyeler sonrası bu olumsuzlukların önemli ölçüde bunların azaldığını düşünüyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tekrar işte o aynı yerlere gidilmesi gerekiyor.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Tabii, tabii.

Diğer taraftan, az önce bendenizin arkadaşlarımızla birlikte ziyaret ettiğimiz 10 civarı -benim tespitlerim, öyle zannediyorum arkadaşlarımızın önemli bir bölümü de katılacaktır- cezaevinden en olumlu koşulların yaşandığı cezaevlerinin başında Keskin Cezaevi geliyor her açıdan fakat bir arkadaşımızdan sanki yani “Türkiye’de olumsuzlukların en çok yaşandığı cezaevlerinin başında Keskin Cezaevi geliyor.” şeklinde bir algı ortaya çıktı. Yanlış hatırlamıyorsam bu cezaevimizde en fazla FETÖ mahkûmları kalıyordu, bu hassasiyet acaba buradan mı kaynaklanıyor diye aklıma bir soru geldi yani.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Servet Bey, tekrara kaçmadan yavaş yavaş toparlayalım.

Buyurun.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sevgili Genel Müdür, ben başarılar diliyorum. Yıllarca Ankara Adliyesinde Ceza ve Tevkifevleri kadrosunda çalışan bir hekim olarak başarılarınızın daim olmasını diliyorum.

Şimdi, genel olarak bütün arkadaşlar şikâyetlerden ya da sıkıntılardan, eksiklerden bahsetti. Sevgili Başkan, ben tekrara düşmeden Kırıkkale’de 2 tane başlıktan bahsedeceğim.

Bir: Uzaktan eğitim alan hükümlü ve tutukluların eğitim materyallerinin elektronik ortamda olmasından dolayı bilgisayar odasını kullanmalarının zorunlu olduğu ancak bu imkânın tanınmadığı söyleniyor. Dilekçelerin bir kısmının işleme konulmadığı, dışarıya gönderilen dilekçelerin bir kısmının da kurum idaresi tarafından alınmadığı söylendi.

Bir diğer konu: Koğuş bahçelerinde bulunan kameraların üst katta bulunan yatak odalarını gördüğü ve bu durumun mahremiyeti ihlal ettiği söylendi.

Keskin T Tipindeki çocuk hükümlü ve tutuklularla ilgili bahse geçeceğim. Burada, tabii, 1’le 4 yaş arası 9, 16-17 yaş arası da 5 çocuk var. Çocukların şikâyetleri var tabii. Son birkaç aydır neredeyse hiç süt, yumurta verilmediği söyleniyor. Çocuk bezlerinin ücretsiz olması gerektiği söyleniyor. Çocuk kıyafetlerinde sayı ve çeşitlilik sınırlaması...

Bir diğer konu da doktor muayenesinde askerler de muayeneye giriyor, muayene kabininin arkasında bekliyorlar. Doktora anlatmak durumunda kaldıkları mahrem sorunların askerler tarafından dinlenmesinden rahatsız oldukları söyleniyor Sayın Genel Müdürüm.

Diyeceklerim bu kadar Sayın Başkan, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki, çok teşekkür ediyorum Servet Bey katkılarınız için size de.

Sevda Hanım, buyurun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de Sayın Genel Müdürümüze yeni görevinde başarılar diliyorum.

Bildiğiniz üzere ben hem İnsan Hakları Komisyonu hem Cezaevi Alt Komisyonuna yeni katıldım, o yüzden denetimlerde bulunmadım ama arkadaşlarımızın hepsinin emeğine sağlık, hakikaten güzel ve aydınlatıcı bir rapor olmuş. Orada en çok dikkatimi çeken ve bu Komisyona katıldıktan sonra en çok mektup aldığım konu bu sıcak su konusu ve beslenme konusu. Şimdi, pandemiyle de mücadele ediyoruz. Hem hijyenin en üst seviyede olması gerektiği hem de bağışıklık sistemi açısından beslenmemizin en iyi olması gereken bir dönemde bence -bu çocuklardan bahsedecektim ama Servet Bey bahsettiği için ayrıca söylemiyorum onu- bu sıcak su sorununa ve beslenme sorununa ivedilikle bir çözüm bulunabilir herhangi bir düzenleme ihtiyaç duymadan. Bunlara hassasiyet gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ben de teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben de çok teşekkür ediyorum katkılarınız için.

Sayın Genel Müdürüm, sizler de arkadaşlarımızın söylediklerini not aldınız. Hemen söylemek istediklerinizi şimdi, dönüp yazılı olarak cevap vermek istediklerinizi de sonra verebilirsiniz. Bu vesileyle sözü size bırakıyorum.

Buyurun lütfen.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de sözlerime başlarken, Gara’da hain terör örgütü tarafından şehit edilen vatandaşlarımıza rahmet diliyorum, milletimize başsağlığı diliyorum.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Henüz bir ayını tamamlamamış, çiçeği burnunda bir Genel Müdür olarak ilk defa Meclisimizde böyle seçkin bir Komisyonda bulunmaktan son derece mutluyum. Samimiyetle söylüyorum yani buradaki gerek Başkanımızın gerek üyelerimizin yaklaşımları, sorunları ortaya koyma tarzları hakikaten çok sevindirici. Bir bürokrat olarak bizlerin de bu sorunlara samimi bir şekilde yaklaşması gerektiğine de zaten kuşku yok. İnşallah, ileriye yönelik olarak da bu ortamın daha bir istişareyle, daha bir yakın çalışma ilişkisi içerisinde devam edeceğini düşünüyorum.

Tabii, burada cezaevleri boyutunda genel olarak Genel Müdürlüğümüzü doğrudan ilgilendiren birçok sorun, eleştiri, öneri getirildi. Bu, işin doğasında var, bundan daha doğal bir şey yok, bunu da memnuniyetle karşılıyorum. Sayın Başkanımızın da az önce ifade ettiği gibi, burada çok fazla zaman alma anlamında hemen hemen her konuyu doğrudan şifahi olarak cevaplamak belki çok uygun bir yöntem olmayacak ama Komisyonumuzun hazırladığı raporu zaten biz titizlikle okuduk,

gerekli değerlendirmeleri titizlikle yaptık, toplantıdan sonraki aşamada da bunları tekrar tekrar gözden geçireceğiz. Özellikle vurgulanan mesajı gerek ben gerek çalışma arkadaşlarımız net olarak aldı yani bunların sadece raporda yer alması değil, mutlak surette en azından ilk aşamada hızlı bir şekilde yapılabilecek olanların, belirli bir takvime bağlanması, gereken nitelikte olan şeylerin de yine planlamasının yapılarak bir çözüme kavuşturulması gerektiğine ben de samimiyetle inanıyorum. Buna yönelik olarak biz yazılı olarak da gerekli değerlendirmelerimizi yapacağız ve onları sizlerle paylaşacağız; bunda da bir kuşku yok. Bundan sonraki süreçte de belki farklı cezaevleri veya bir kısım olaylardan dolayı Komisyonumuzla bu tarz toplantıları yapacağız.

Kırkkale, Keskin ve Düzce Cezaevleri özelinde bugün belki bir araya geldik ama ben öncelikle, sonraki toplantılarımıza da ışık tutması anlamında iki noktayı özellikle vurgulamakta yarar görüyorum. Şimdi, dünyanın neresine giderseniz gidin, devlet mekanizması içerisinde cezaevleri, çok kendine özgü yapıları, kendine özgü yönetimleri içeren bir işleyişe sahip. Buradaki kendine özgüden kastım kesinlikle şu değil: Yani birtakım işlemlerin tamamen bir keyfiliğe bağlı olarak yapıldığı, işte o konudaki bilgilerin devletin diğer birimleri ya da kamuoyuyla paylaşılmasında çekimser davranıldığı anlamında kesinlikle değil. Bizim cezaevi olarak önceliğimiz, sizlerin de takdir edeceği gibi, güvenlik ve asayiş. Güvenlik ve asayiş, sadece Genel Müdürlük olarak bizi veya geniş manada devleti ilgilendiren bir kavram değil. Sayın Başkanımızın toplantıya başlarken buyurduğu gibi, onlar bizim emanetlerimiz yani bugün 83 milyonluk bir ülkede yüz binlerle ifade edilen tutuklu, hükümlü konsepti içerisinde bizim her konuda ama gerek kendi aralarındaki ilişkiler yönünden gerek idareyle olan ilişkiler yönünden gerekse cezaevinden çıktıktan sonra ıslah edilerek kaldığı yerden yaşamına devam etmesi açısından her şeyi kurgulamamız lazım. Belki toplumun belirli bir kesimi ya da belki ideolojik birtakım nedenlerle, birtakım gruplar veya siyasi partiler -bunu saygıyla karşılıyorum- belirli yönleri çok öne çıkarabilir ama bizim devlet yapısı içerisinde her açıdan bakmamız gerekiyor. O hükümlü ve tutuklunun öncelikle yaşam hakkını, sağlık hakkını, beslenme hakkını, onurunu, yaşamını ve bir kere daha vurguluyorum, çıktıktan sonra da hayatını en normal şekilde idame ettirecek tarzda o tedbirleri almamız lazım. Bunun doğal sonucu olarak da cezaevleri dünyanın her yerinde genel olarak aslında belli oranda mahrem yapılarıdır, öyle de olması gerekiyor. Cezaevinin her bölümünü bizim toplumun her kesimine olduğu şekilde açmamız mümkün değil. Bir insanın eşi, babası, annesi, arkadaşı, akrabası cezaevine girdiğinde -ama tutuklu olarak ama hükümlü olarak- onunla ilgili birtakım kaygıları taşıması son derece doğal; bu, insani bir duygu. Bunu öncelikle bizlerin düşünmesi gerekiyor ama buradan yola çıkarak, ya, işte “Benim eşim, kardeşim, akrabam, arkadaşım acaba ne şartlarda yaşıyor? Ben gidip onun bir tam gününü geçirdiği alanları tek tek gezeyim, göreyim veya işte bizler, bunları basın marifetiyle edinelim.” duygusu insani bir duygu olmakla birlikte yöntem itibarıyla karşılık bulabilecek bir yöntem değil. Bunun sonucu olarak bizim gerek toplumdaki bu merak duygusunu, haklı merak duygusunu, haklı hassasiyeti gidermek gerekse hukuk devleti olmanın bir gereği olarak bu şeffaflığı sağlamamız lazım. Burada bizim kurumsal olarak hiçbir kaygımız yok, Bakanlık olarak hiçbir kaygımız yok, geniş manada devlet olarak hiçbir kaygımız yok. Bu hassasiyetleri ortak noktada buluşturduğumuzda zaten o şeffaflığı bizim sağlamamız öncelikle bizi güçlü kılacaktır.

Bu şeffaflığı nasıl sağlayacağız veya nasıl sağlamalıyız? Yani bir tarafta tam anlamıyla açamadığımız bir kurum ama diğer tarafta toplumun hemen her kesiminin merakla, gizemle baktığı, bazen kaygılandığı, bazen endişelendiği, bazen takdir ettiği bir yapı. Bunu iki şekilde sağlamak zorundayız. Birincisi, evrensel hukuka uygun olarak gerekli mevzuat çalışmalarımızı yapmak. Bunu zaten olabildiğince şeffaf yapıyoruz, yapmak zorundayız çünkü milletin en üst seviyede temsil edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisi buna ilişkin yasal çalışmaları yapıyor. Sonraki aşamada, alt mevzuat çalışmalarımızı yapıyoruz, işte yönetmelik gibi veya birtakım genelgeler gibi. Tabii, bu, önemli bir

çalışma olmakla birlikte, iş bununla sınırlı kalmıyor. Hemen her konuda olduğu gibi, aslında bizim teşkilat olarak asıl kendimizi göstermemiz gereken nokta uygulamalar. Uygulamalarda genel olarak hangi işi yaparsanız yapın, iş dönüyor dolaşiyor insan faktörüne geliyor.

Biz, özellikle son yirmi yıldır, belki yirmi beş yıldır yaptığımız çalışmalar ve bundan sonra planlanan çalışmaların devamı olarak bir defa her şeyden önce çok önemli bir konsept değişikliğine gittik. Bunu genel olarak belki burada konuyla ilgili üyelerimiz veya işte devletin belirli birimlerindeki insanlar biliyor ama toplum bunu belki zaten içerisinde, uzun süreli zamanda fark ediyor. Modern bir hukuk devletinin gereği olarak biz “mahpushane” konseptinden “Ceza İnfaz Kurumu” konseptine geçtik. Maalesef hâlen, çok üzülüyorum, bazen üzerinde durulmadığı için bazen bilinçli olarak o kavram kullanılmaya devam ediliyor. “Gardiyan” konseptinden “infaz koruma memuru” konseptine geçtik. Buna yönelik olarak çok ciddi yatırımlar yapıldı, yapılmaya devam ediliyor. Bundan sonraki aşamada, inşallah, bunlar çok daha güçlü bir şekilde devam edecek, tamamlanacak.

Sadece Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak sahip olduğumuz 71 bin personelimiz var. İnfaz koruma memurundan oradaki psikologlara kadar, sosyal çalışmacılara kadar, idare memurlarına kadar, 2'nci müdürlere kadar vesaire... Bunların eğitimlerini biz en üst seviyede yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz.

Bugün birkaç milletvekilimiz de özellikle vurguladı, ben de çok mutlu oldum yani kurumu temsilen bir Genel Müdür olarak. Hiçbir şekilde, sistematik bir işkence veya kötü muameleyi biz bugün konuşmuyoruz. Evet, münferit olarak birkaç isimden bahsedildi. Bunları -zaten notlarımız var- tekrardan not aldık. Karşılıklı bir soru-cevaba dönüştürmek veya polemik yaşamak, kesinlikle öyle bir niyetim yok ama Sayın Vekilim, bir kısım konularla ilgili olarak adli ve idari soruşturma devam ediyor. Şimdi, biz bir hukuk devletiyiz, yani hukuk devletinin mekanizmaları var; biz o mekanizmalar içerisinde sınırlı olarak, tutuklu yönünden oraya giren insanlara...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Beş buçuk ayda bitmiyor mu bu araştırma?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Hemen tamamlayacağım.

Genel olarak da çok büyük ağırlıkta soruşturması yapılmış, soruşturması sonucunda mevcut deliller itibarıyla hakkında dava açılmasına gerek görülmuş, yargılaması yapılmış, yargılaması sonucunda gerek istinaf gerek temyiz aşamaları da geçtikten sonra kesinleşmiş bir yargı kararının ilamını infaz etmekle yükümlü bir makamız biz. Yani bir soruşturma beş ayda, beş buçuk ayda biter bitmez, o doğrudan benimle ilgili bir konu değil çünkü bu konuda devlet mekanizmasının çalışan, müstakil olarak çalışan, bağımsız olarak çalışan, tarafsız olarak çalışan bir yargı mekanizması var. Burada, sanıyorum, salonda epeyce bir hukukçu arkadaşımız, dostumuz var...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Olmayanlar da var Sayın Genel Müdürtüm, olduğu hâlde bilmeyenler de olabilir.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Hukukta, hiçbir zaman “2x2” 4 etmiyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ama bilmediğinin farkında olanlar var, bilmediğinin farkında olmadığından ısrarla devam ettirenler de var yani onu da...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Geçmişte insan hakları konusunda özel çalışmalarım oldu, eğitimci olarak da görev yaptım. Bunu şu manada söylüyorum: Belirli bir kesim, İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına -o dönemde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı yoktu- koşulsuz olarak, çıkan her karara otomatik olarak “Ya, mükemmel, işte hukuk böyle işlemeli.” diyor; bazen belirli bir kesim de şiddetle reddediyor. Tabii, ben eğitim boyutuyla baktığım

için, kararlara da olabildiği kadar objektif yaklaşılmaya çalıştım. Gerçekten çok güzel kararları var İnsan Hakları Mahkemesinin. Eğitim çalışmalarında hâkim ve savcılara anlattığım konu da sözleşmenin 6'ncı maddesi, adil yargılanma hakkıydı. Belirli oranda teknik bilgiye de sahip oldum o manada. Mesela, bizde en çok tartışılan şeylerden bir tanesi, yargılamadaki makul süreler. On yıl altı aylık yargılama süresini makul sayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı da var, yanlış hatırlamıyorsam iki yıl üç ay süreyi makul saymayan mahkeme kararları da var. Bakın, on yıllık süreyi makul saydı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Delillerin toplanması... Olur yani.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Biliyorsunuz zaten, yani o konuda sizlerin çok başını ağrıtmak istemem. Dolayısıyla, yani bir soruşturmanın beş ayda ya da beş buçuk ayda bitirilmesi ya da bitirilmemesi, benim bu konuda görüş bildirebileceğim ya da savunacağım ya da eleştireceğim bir konu değil çünkü ben burada “Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü” sıfatıyla oturuyorum ve benimle ilgili kısım kesinleşmiş, infaza başlanmış durumlarla ilgili; tek istisnası tutukluluk durumu.

Sayın Başkanı, kusura bakmayın, belki ilk toplantı olduğu için zamanı kullanmakta da çok mahir davranmadım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun, buyurun lütfen. Biz de ilk toplantı olduğu için...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Çok teşekkür ediyorum.

Bu genel kısmı şununla bağlayacağım ama bunu belki biraz uzun konuşmakta...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kitap listelerini vermeyi unutmayalım; görevinizin tam odak noktası, hiç başka kurumlara bağlı değil.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tamam Sayın Vekilim, notumuzu aldık.

Çünkü bu yaklaşım tarzı ve bu konsept, bundan sonraki tüm toplantılarda -belki bu kadar uzun olmasa bile- bizim yaptığımız çalışmalarla ortaya koyacağımız şey olacak. 1) Mevzuatımızda sorun, sıkıntı var mı; buna yönelik yapısal değişikliği tamamlamak için öncelikle altyapıyı kurmamız gereken bir husus var mı? 2) Eğer mevzuatımızda sıkıntı, sorun yoksa uygulamada mevzuat ne şekilde bir sonuç doğuruyor? Bunu yaparken de aslında gerek Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu değerli komisyonları gerek zaman zaman vekillerimizden gelen soru önergeleri gerek Kamu Denetçiliği Kurumundan zaman zaman bizim alanımızla ilgili sorulan sorular gerek İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından gene benzer mahiyette önümüze gelen şeyler gerekse uluslararası anlamda, mevcut Komisyonumuzun çalışma tarzına benzeyen, işte “CPT” olarak kısalttığımız Avrupa İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesinin yapmış olduğu çalışmalar var, hazırlamış olduğu raporlar var. Bu raporları biz çok önemsiyoruz çünkü kendimizi de “check” ediyoruz. Evet, bu kadar devasa bir yapının içinde, bu kadar sorunlu bir yapının içerisinde niyetimiz, hedefimiz, irademiz belli ama mutlaka eksik kaldığımız, kasıtlı asla böyle bir şeyi kabul edemem çünkü bunun bir karşılığı yok ama belki, zaman zaman ihmal ettiğimiz, edebileceğimiz noktalar olacak. Dolayısıyla, bu eleştiriler en çok da bize lazım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – CPT 2017, 2019 raporları üç yıl sonra açıklandı ve ağır eleştiriler vardı, biliyorsunuz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Vekilim, az önce de söyledim, yani derdim polemik yapmak değil.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama gerçek de bu.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biliyor, biliyor, her şeyi biliyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – CPT’nin raporlarının yayınlanmasıyla ilgili, biliyorsunuz, belirli usuller var. Şimdi o teknik kısımlara biz hiç girmeyelim, onu biliyoruz, yöntemleri var.

Hemen bağlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Gerek Düzce gerek Kırıkkale gerek Keskin anlamında genel olarak sayın Komisyonumuzun hazırladığı rapor, üyelerimizin burada getirmiş olduğu eleştiriler üç aşağı beş yukarı ortak nitelikte.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Doğru.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Bunlara ilişkin olarak biz kapsamlı, geniş, ayrıntılı cevaplarımızı da zaten sunacağız sayın Komisyonunuza, bunları da paylaşacağız üyelerimizle ilgili. Sadece ana hatlarıyla, çok kısa, belki başlıklar hâlinde birtakım bilgileri verip geçeceğim.

Her üç cezaevimizde de özellikle sağlık personelinin eksikliği noktasında eleştiriler getirildi. Tabii, burada, Sağlık Bakanlığıyla yapmış olduğumuz ortak protokoller söz konusu. Öncelikle, hükümlü, tutuklu sağlıkla ilgili bir sorun yaşandığında ilde bulunan hastanelere, burada imkân bulunamaması hâlinde üniversitelerin ilgili bölümlerine veya işte, şehir dışına sevkler kadar giden bir sürecimiz var. Genel olarak, Sağlık Bakanlığıyla yapmış olduğumuz protokol kapsamında çalışmalar ihtiyacı büyük oranda karşılıyor ama karşılamadığı noktalar da vardır. Yani bu noktada mutlak defans içerisinde değiliz, bunu gözden geçiriyoruz; bu protokolü gerekirse belirli oranda genişletiriz, geliştiririz. Bu sorunları çözme anlamında ciddi bir duyarlılığımız olduğunu şu aşamada belirtmek isterim.

Yine, diğer bir nokta, bu, sağlıkla ilgili konularda kelepçeli olarak muayenenin yapıldığı. Tabii, bu hususlar bizim mevzuatımızda tereddütsüz, kapsamlı olarak düzenlenmiş olan şeyler. Nihayetinde, orada hangi hâllerde hükümlü ya da tutuklunun ellerinin kelepçeli olacağı, hangi hâllerde açık olacağı, açık olacaksa bunun yönteminin ne şekilde olacağı mevzuatımızda değerlendirilmiş. Kelepçenin açılıp açılmaması konusundaki takdir orada bulunan infaz koruma memuruyla ilgili bir olay değil, bunu teknik olarak belirtmekte yarar var. Doktorun...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu yükü hem hekimin hem infaz korumanın üstünden almak zorundayız. Mevzuatta sayılı -çok özür diliyorum- ama pratik uygulamada demek ki olmuyor, daha ayrıntılı saymak zorundayız, bir şey yapmak zorundayız.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Ama şöyle: Sayın Vekilim, orada gerekliliği ya da gereksizliği doğrudan doktorla ilgili.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hekimin üstünde de kalmamalı bu iş.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Doktor bunu gerekli görüyor ise bu kelepçeyi açma talimatını verebilir ve oradaki infaz koruma memuru arkadaşımız da o kelepçeyi açmak zorunda ama eğer doktor bunu gerekli görmemişse infaz koruma memurunun kendi inisiyatifıyla o kelepçeyi açmasını bekleyemeyiz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm, özür diliyorum, biz bunları konuştuk, neredeyse her toplantıda tartıştık.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Doğru, konuştuk.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama pratik uygulamada demek ki bir sıkıntı var, olmuyor. Bir daha gözden geçirilmesi, belki başka tekniklendirilmesi, doktorun yükünün alınması... Orada doktora bırakıyoruz ama doktor da bu yükü almak istemiyor, korkuyor, çekiniyor, mahkûmdan da çekinebilir, bu kararı almak istemiyor; infaz koruma memuru da güvenlik açısından çok... Bunu kalem kalem belki yeniden gözden geçirmek zorundayız. Onları konuşmak için böldüm, özür dilerim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Eyvallah.

Az önce iki noktaya işaret etmiştim, işte kastettiğim tam da buydu yani birincisi mevzuat, ikincisi uygulama boyutuyla. Evet, eğer mevzuatla ilgili bir sıkıntımız var ise öncelikle onu bir gözden geçirmemiz lazım. Fakat mevzuat ortadayken bu şekilde, orada doktora verilen bir yetkinin infaz koruma memuru tarafından kullanılmasını asla bekleyemeyiz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – O hâliyle mümkün değil.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Diğer bir nokta -başlıklar hâlinde geçiyorum- işte kurum kantinlerinde -gerek Kırıkkale gerek Düzce açısından söylüyorum- birtakım ürünlerin eksik olduğu veya pahalı fiyatla satıldığı noktasında... Şimdi, burada genel bir sistem değişikliğine gidildi İşyurtları tarafından. Konsinye olarak tabir edilen -ama yazılı cevabımızda bunun teknik ayrıntılarını da size vereceğiz- yeni bir sisteme geçildi. Zaten bu sisteme geçilmesinin amacı tam da bu, belirli bir markaya bağlı olmadan birden fazla çeşidi bulundurmak ve mümkün olan en düşük fiyat seviyesiyle bunları kantinde sağlamak. O geçiş sisteminde belki münferit birtakım sıkıntılar olmuş olabilir, ona hiç itirazım yok ama genel manada şu an bu sistem kuruldu. İnşallah, ileriki aşamada da hükümlü ve tutuklularımız açısından çok ciddi katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Birtakım alt başlıklar var ama Sayın Başkanım, girmemi uygun görür müsünüz? Mesela, sandalye vesaire eşyalarla ilgili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sorularla ilgili, raporla ilgili olursa zamanı daha rasyonel kullanmış oluruz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tamam.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bana sordu Mahmut Bey. Ya, bir başkan vekili gibi fiili durum ortaya koyuyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim yani.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya, ben özür dilerim, müdahale ettim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yani bu rapora çok kapsamlı olarak çalıştığımız için en ince detaya kadar belki anlatabiliriz ama zamanı da kullanmak anlamında belki birtakım şeyleri yazılı cevaplara bırakıp... Fakat “Ya, işte şunları söyledik, hiç de değinilmedi. Ne saklanıyor, ne gizleniyor?” algısını da ben kendi adıma ilk toplantıda oluşturmak istemem yani başlıklar hâlinde de olsa geçmek gerekiyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Genel Müdürüm, öncelikle açıklamalarınız için teşekkür ederiz. Tabii, bu da sizin ilk toplantınız burada. Şunu temin edebilirim ki bu ilk toplantı sizin için gerçekten çok iyi bir toplantı, hepimiz için.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çünkü burada arkadaşlarımızın hassasiyeti nedeniyle zaman zaman polemik de oluyor, ya oluyor maalesef çünkü burası aynı zaman bir siyasi mecra, polemikler de olacak, tartışmalar da olacak, bunlar da imkân dâhilinde olan şeyler. Dediğim gibi, arkadaşlarımız özellikle spesifik olarak somut birkaç isimden bahsettiler. Belki siz yeni olduğunuz için henüz uhdenize ulaşmamıştır.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Notlarımız var Sayın Başkan.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ciddi birtakım iddialarla ilgili konular var. Mesela, işte bir intihar vakası var Manisa’yla ilgili, hırsızlık suç.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yok, Kırıkkale’de de, aile Manisa’da.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Onlarla ilgili de en azından hem üyelerimize hem tabii, bunlar dile geliyor, burada basın da var, akim kalmasın açısından söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kitaplar...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu kitap meselesi önemli, sizden önceki Sayın Genel Müdürmüze bunu söylemiştik, maalesef olmadı.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Notunu aldım.

Serkan Tümay’la ilgili hemen sıcaklığına bilgisini...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Eğer varsa uhdenizde bilgi, bunları paylaşabilirsiniz, yoksa da yazılı olarak cevap verebilirsiniz.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – 26 Eylül 2020 tarihinde meydana geliyor olay. Şu an itibarıyla adli ve idari soruşturma devam ediyor Sayın Vekilim. Ayrıca adalet müfettişlerimiz tarafından yapılan inceleme de derdest yani henüz sonuçlanmış, karara bağlanmış... Hani şunu kullanmak istemiyorum: Üzeri örtülmüş veya örtülmeye çalışılan bir durum kesinlikle söz konusu değil, hem adli, idari soruşturma yönünden devam ediyor hem de adalet müfettişi yönünden bu incelememiz devam ediyor ve bunun sonuçlanmasını beklemekteyiz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Adli soruşturma da var yani.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Kesinlikle, hem adli hem idari.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm, Gökhan Gündüz eski bir olay ama Anayasa Mahkemesi kararı yeni. Buna dair o zamanki infaz koruma memurları olsun, o dönem takipsizlik kararı veren cumhuriyet savcılığı olsun, bir işlem yapılmış mı geriye dönük?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Vekilim, onun da arkadaşlar notunu verdiler. Evet, bu konuda Anayasa Mahkemesi tarafından verilmiş bir ihlal kararı var, ona dayalı olarak adli soruşturma yeniden başlatılmış, devam ediyor. İdari soruşturma ceza tertibine yer olmadığına dair sonuçlanmış ama belki -ben Komisyon Başkanı sıfatıyla da çalıştığım için- bilemiyorum yani mutlaka öyledir demiyorum, tahminim, bazen o adli soruşturmanın sonucuna göre disiplin soruşturmasını yeniden alabiliyorsunuz ama şu an itibarıyla Anayasa Mahkemesinin hak ihlali kararından sonra yeniden açılmış adli bir soruşturma var, devam ediyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok özür diliyorum Sayın Başkanım, çok kısa...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani bu adli soruşturma idari teşkilatınıza dair, infaz koruma memurları ve müdürlere dair mi, yoksa takipsizlik veren adli kanal...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Buna yazılı olarak biz cevap verelim Sayın Vekilim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani bence iki tarafta...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Keskin Cezaevinde her gruptan mahpus var değil mi, adli, siyasi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Mutlaka.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani arkadaşımız sordu da.

Şimdi, Erol Bey...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Burada karşılıklı bir şey konuşmuyoruz. Yok, böyle bir üslup yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Böyle bir ön yargıyla cezaevine giderseniz hiçbir insan hakları ihlali bulamazsınız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Niye üstüne alındın ki?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Şu gruptan mahpus var herhâlde, o yüzden o ihlaller gündeme getiriliyor, bu gruptan var, o yüzden ihlaller gündeme getiriliyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Genel Müdürüm, siz devam edin lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Siz İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak kesinlikle yapamazsınız.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Vekilim, siz sormuştunuz Silivri 1 Noluyla ilgili Muhammed Ali Taş yönünden. Yine burada da adli ve idari soruşturma devam ediyor, Adalet Bakanlığımız Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından da yine yapılan soruşturma derdest nitelikte. Dolayısıyla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bazında biz o adli ve idari soruşturmayı beklemek durumundayız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Personel açığa alınmadı değil mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Buna ilişkin bir notum yok, takdir edersiniz, ben yeni başladığım için, yazılı olarak da cevap verebiliriz, sıkıntı yok. Fakat adli, idari soruşturma devam ediyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çok teşekkür ediyorum.

Toparlıyoruz, bitirdik yani oylamaya sunacağız.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu iş...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Haydar Beyciğim, yani toplantıların...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Peki ama amacımızı, gayemizi söylemek istiyorum. Bu işler takip edilsin ki böyle şeylerle karşılaşmayalım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Belki genel bir bilgilendirme anlamında söyleyeceğim. Sayın Başkanım, hemen bağlıyorum.

Özellikle bu nakillerle ilgili tabii çok ciddi bir talep var. Yirmi-yirmi beş günlük bir Genel Müdür olarak, her kesimden ama o kadar çok talep geliyor ki, onu da sizinle paylaşmakta yarar görüyorum. 23 Mart 2020 tarihi itibarıyla bu pandemi sürecinden dolayı, malumunuz, nakiller şu an genel olarak

kapalı. Bunun iki tane istisnası var: Birincisi, güvenlik nedeniyle bizim gerekli gördüğümüz yerlerde birtakım nakilleri sınırlı olarak yapıyoruz, yapmak zorundayız; ikincisi de hükümlü ya da tutuklunun sağlık sebepleri gerektirdiği takdirde. Genel olarak şu an nakillerimiz kapalı fakat Sağlık Bilim Kuruluyla yapmış olduğumuz ortak çalışma doğrultusunda -hani takvim veremiyorum, oradan çıkacak şeye bağlı- yakın zamanda biz bunları yapmak istiyoruz. Belki en çok da biz istiyoruz çünkü birtakım cezaevlerimizde, evet, genel olarak bir kalabalıklaşma sorunu olmaya başladı fakat orada öncelikle biz hükümlü, tutuklunun sağlığını, yaşam hakkını düşünmek durumundayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Otuz saniyelik bir süre verebilir misiniz?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Artık vermeyeceğim, yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Otuz saniye, bir dakika değil.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya, bak şimdi, bu sürekli böyle oluyor çünkü. Şöyle söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, toplantıya on buçukta girdik, şu anda saat on ikiyi çeyrek geçiyor. Hiçbir arkadaşımızı sınırlamadan hepsine söz verdik ama burada talepleri yaptıkları sonra yeni çıkan duruma göre söz almaya başladığımız takdirde nihayete erdiremiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Unuttuğum bir şey ya, yeni bir şey değil.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Mahmut Bey, siz istediniz, bak, Ahmet Bey de istedi, o söyledikten sonra benim bir başka arkadaşım isteyecek, bu böyle devam edecek yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi verin bir otuz saniye.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Benim sizden ricam, Sayın Genel Müdürümüze çıkışta anlatmak istediğiniz bir şey varsa lütfen...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Söyleyeyim, söyleyeyim, bitti zaten.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun, söyleyin Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Genel Müdürüm, burada “asker ve cezaevi güvenlik personeli yetersiz” raporları var. Gerçekten bunların yetersiz olması, bir insan hakkı ihlali. Şu açıdan: Hastaneye nakil açısından ve aynı zamanda sevkler açısından sıkıntı. Yani zaten yeteri kadar asker kaynağımız da var, cezaevi güvenlik personelimiz de var. Bunlar bilinçli bir politikayla mı yapılıyor, yoksa gerçekten asker olmadığı için mi bu sağlanamıyor? Yani bunun üzerine eğilmenizi istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki, son sözü veriyorum.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben özellikle de söz aldım. Aslında söz almayacaktım ama 2 kez hapisane deneyimim olduğu için, bir uyarıda, daha doğrusu bir tavsiyede bulunmak için söyledim. Son on yılda, 2011-2012 ve 2017-2018’i hapisanede geçirdim ben. Raporu okudum, hepinizin eline sağlık. Ama şunu belirtmem izin verin: Yani şikâyet konusu edilen şeyler on yıl önce ben neden bahsediyorsam aynısıydı. Yani burada demek ki şikâyetin sürekliliği anlamında bir tutarlılık var ama çözümü noktasında bir adım atılmadığı gibi bir hissiyata ve sonuca ulaşıyorum ben.

Ek olarak sadece şunu söyleyeceğim ben: Bu radyo meselesi gerçekten çok kıymetli ve hiçbir şekilde, kantinde satılan radyolar bir iletişim kurma yani daha doğrusu dışarıdan bir haber alma imkânını tanımıyor. Bence orada bir hassasiyet gösterilebilir. İçinden modem kartı çıkarılmış, sadece

daktilo niyetine kullanılabilir bir bilgisayar sistemi üzerinde çalışılabilir yani bu çok basit bir şey ve başkalarıyla ya da dışarıyla temasını engelleyecek bir sürü mekanizma var, bu yapılabilir. Bence bunları da bir konuşmak lazım.

Bir de ek olarak şunu söyleyeceğim: Size iletilmemiş raporda ama şimdi, hapisanedeki tutuklu ve hükümlülerin haftada bir kez on dakika telefonla görüş hakkı var. Burada, daha önceden belirttiğiniz 3 ayrı numarayı söylüyorsunuz, onlardan birini arayabiliyorsunuz. Şöyle yapılabilir -yani farklı farklı kentlerde yaşayan insanlar var, anne babalar, eşler- o 3 numarayı üçer dakika olarak ya da tutuklunun kendi belirlediği süreler içerisinde o görüş hakkında kullanılabilir. Bence burada bir mevzuat değişikliği için düşünülebilir bu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hafta sonuna da kaydırılabilir.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Ya, o biraz zor çünkü çok fazla insan var, aynı anda hepsini...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama çocukları da okula gidenler var mesela, ulaşamıyorlar.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Ve son olarak şunu da söylemek istiyorum, bunun sizinle de ilgisi yok. Bu arada, görevinizde de başarılar diliyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Teşekkür ederim.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Erol Bey, yani bir hapisaneden dolayı dile getirilen şikâyetleri “FETÖ’cüler orada çok da böyle bir hassasiyet mi?” diye nitelemek bence çok abes oldu yani kusura bakmayın.

Sayın Başkan da Genel Müdür de tutuklu ve hükümlüler için “devlete emanet” sıfatını kullandı. Ben, burada, bulunduğunuz Komisyonun hassasiyetini de gözetmenizi diliyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – İşte, bakın, şöyle bir şey oluyor şimdi...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hazirandan beri Covid vakalarının niye açıklanmadığına bir açıklık getirmediniz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Pardon...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Getiririm.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sayın Genel Müdürüm, ben...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Getirmediniz ama çok zor bir şey değildi bu. Hazirandan beri açıklamıyorsunuz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, arkadaşlar, bakın, tekrardan, Ahmet Bey, şimdi ben ne geçirdim biliyor musunuz aklımdan? “Ahmet Şık çok şık öneriler getirdi.” diyecektim -soyadınıza- ama sonunda Erol Bey’le ilgili niye söylediniz şimdi bunu? Erol Bey söz ediyor.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Bakın, burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sonra öbür taraf söz isteyecek.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Başkan Bey, siz de “Devlete emanet.” dediniz, Müdür Bey de dedi.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ahmet Bey, Komisyonumuzun üyelerini sizin enforme etmek gibi bir hakkınız da yok, yetkiniz de yok. Herkes her şeyi söylediği zaman birisi bir başka şey söyleyince neden farklı davranılıyor? Evet, ben de aynı hassasiyeti taşıyorum. Burada FETÖ’nün sözcülüğünü yapan insanlar var, bu kadar basit, söylüyorum.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Bakın, FETÖ sözcülüğü başka bir şey, mahkûm...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – İki gün önce şehidimiz üzerinden yapılan bir manipölasyon var. Aşğılık bir iş. Şehit edilen bir polis memurunun KHK’yle ihraç edildiğini paylaşan milletvekili var. Bu kadar küstahça davranışlar var burada. Lütfen... Birisi bir şey söyleyecek, hiç kimse konuşmayacak, öteki bir şey söyleyince öteki konuşacak. Olmaz böyle bir şey.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, burada birilerini ima ederek çirkin sözlerinle hareket etmeyin.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Yarası olan gocunur arkadaşım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben kimsenin ismini vermedim.

Sayın Genel Müdürüm...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yani siz burayı siyaset meydanına çevirmeye çalışıyorsunuz ve burada, İnsan Hakları Komisyonunda İnsan Hakları Komisyonuna yakışmayan bir Başkan ve üyeyi görüyoruz. (Gürültüler)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam arkadaşlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Çünkü ziyaret edilen cezaevindeki... (Gürültüler)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Arkadaşlar, tamam.

Ahmet Bey, Mahmut Bey; size söz vermememin nedenini anlıyor musunuz şu anda?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – ...insanların kimliğine göre davranan bir üye görüyoruz ve ardından Başkan da kendi kafasına göre sağa sola küfürler savuruyor.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Erol Bey, lütfen...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Lütfen...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bir cümle söylemem lazım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Lütfen... Ben söyleyeceğimi söyledim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Böyle bir saçmalık olamaz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, raporları oylarımıza sunacağım şimdi.

Raporların görüşmeleri tamamlanmıştır.

Kırıkkale Ceza infaz kurumları inceleme raporunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Aklınca kendine göre imalar yapıyor Başkan, aklınca sağa sola laf attığını zannediyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İma etmiyoruz, “Sensin.” diyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Düzce Ceza infaz kurumları inceleme raporunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ediyoruz verdiğiniz bilgiler için.

İnşallah, önümüzdeki süreçte hizmetleriniz hayırlara vesile olur ve biz de Komisyonumuzun yapacağı ziyaretlerde sizleri bilgilendireceğiz. Hassasiyetiniz için teşekkür ediyoruz.

Çalışmalarımızın ikinci bölümüne geçeceğiz. Siz derseniz ayrılabilirsiniz, derseniz takip edebilirsiniz. Takdir sizindir.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Ben de çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

V.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Avrupa Ülkelerinde Yükselen Irkçılık ve İslamofobi İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulmasına ilişkin görüşmeler

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, şimdi de gündemimizin son sırasında yer alan, Avrupa Ülkelerinde Yükselen Irkçılık ve İslamofobia İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulmasına ilişkin önergeyi görüşeceğiz.

Öncelikle önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Batı ülkelerinde özellikle göçmenlere dönük olarak ortaya çıkan ırkçılık ve İslam düşmanlığının (İslamofobia) sebeplerini, yansımalarını, sonuçlarını ve mücadele imkânlarını araştırmak üzere Avrupa Ülkelerinde Yükselen Irkçılık ve İslamofobia İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulması konusunda gereğinin yapılmasını arz ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

Mahmut Tanal

Bursa

İstanbul

İstanbul

Sevda Erdan Kılıç

İrfan Kaplan

Metin Nurullah Sazak

İzmir

Gaziantep

Eskişehir

Oya Eronat

İbrahim Yurdunuseven

Diyarbakır

Afyonkarahisar

Gerekçe:

İrkçılık günümüzde özellikle Avrupa ülkelerinde günlük hayatın fiilî bir gerçekliği hâline gelmiş bulunmaktadır. İrkçi ve yabancı düşmanı siyasi partiler, halkta korku ve kaygı oluşturarak ırkçılığı beslemekte ve ana akım siyasete istikamet tayin edebilecek duruma gelebilmektedir. Yabancıların hayat, seyahat, çalışma ve eğitim haklarını kısıtlayan ve onları geldikleri yere göndermeyi kurucu söylem hâline getiren ırkçı yaklaşımlar ayrımcılığı kurumsal hâle getirmektedir.

Avrupa'daki ırkçılık kültürel olarak İslam ve Müslüman korkusu ve nefretini ifade eden İslamofobyaya dönüşmektedir. Avrupa ülkelerinde siyasette, eğitimde, çalışma hayatında, günlük hayat aktivitelerinde, sokakta, kamu politikalarında, yargı kararlarında hem Müslümanların İslam inancını yaşamaları zorlaştırılmış bulunmakta hem de İslam inancına mensubiyetlerinden dolayı yoğun ayrımcılığa, hatta şiddet saldırılarına maruz kaldıkları görülmektedir.

Bu konu, Müslüman çoğunluklu bir ülke olarak Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecinin unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Birlik ülkelerindeki en büyük Müslüman azınlık grubunu, Türkiye'den bu ülkelere çalışmak üzere gelmiş ve birkaç kuşaktır yaşadıkları toplumlara emekleriyle katkıda bulunan işçilerimiz ve aileleri oluşturmaktadır. Bunların Müslüman kimliklerinden ve yaşama biçimlerinden dolayı maruz kaldıkları ayrımcılık Türkiye açısından önemli bir insan hakları meselesi olarak şekillenmiş bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi, AGİT ve Avrupa Birliğinin İslam karşıtlığı konusunda net bir pozisyon oluşturamadıkları, bunu bir ayrımcılık türü olarak görmekte zorlandıkları, buna dönük politikalar geliştiremedikleri, Birlik ülkelerinin ise giderek daha fazla İslam karşıtı politikaları ana akım siyasete

taşıdıkları görülmektedir. PEGIDA gibi aşırı sağ terör örgütleri, doğrudan İslam'ı ve Müslümanları hedef alan şiddet eylemleri organize ettikleri gibi, hemen her ülkedeki aşırı sağcı siyasi hareketler Müslüman karşıtı politikalarla göçmen karşıtlığını bir araya getiren ırkçı yaklaşımları seslendirmekte ve ana akım siyaset de bunun etkisinde kalmaktadır. Yargı kararları da giderek içtihat değişikliğine sahne olmakta ve Müslümanlara karşı ayırımıci politikalar “Avrupa İslamı” ve “ulusal kültür” etiketleri üzerinden haklılaştırılmaktadır.

Kurulacak alt komisyon, Avrupa ülkelerinde konuyla ilgili yerinde incelemeler yapmak, bu konuda uluslararası kurum ve kuruluşlarla görüşmelerde bulunmak ve akademi ve sivil toplum alanlarında konu ile ilgili çalışan araştırmacı ve hak savunucularını dinlemek yoluyla farkındalık çalışmaları yapacak ve durum tespiti ile politika önerileri oluşturmaya çalışacaktır. Yaşadıkları ülkelere emekleriyle katkıda bulunan vatandaşlarımızın karşılaştıkları problemleri tespit etmek ve çözüm yaklaşımları geliştirmek, ırkçı politikaları açığa çıkarmak ve İslam karşıtlığı ile mücadeleyi ülkelerüstü bir insan hakları meselesi olarak formüle etmeye katkıda bulunmak, uluslararası hak kuruluşlarının bu konuya dikkatlerini çekmek, İslamofobik olayların kayda alınmasını sağlayacak bir sistem geliştirilmesini teşvik etmek, konunun temel insan hakları kategorisi içine dâhil edilerek Birleşmiş Milletlerin ülke bazlı evrensel periyodik inceleme tablosuna dâhil edilmesini sağlamak üzere Avrupa Ülkelerinde Yükselen İrkçılık ve İslamofobia İnceleme ve Araştırma Alt Komisyonu kurulması ihtiyacı doğmuştur.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Değerli arkadaşlar, öncelikle, bir teşekkürüm var tabii. Vermiş olduğumuz önerge, 3 siyasi partimiz, hem Cumhuriyet Halk Partisi hem Cumhuriyet İttifakı'mızın diğer partisi olan Milliyetçi Hareket Partisi ve biz bir ortak önergeyle bu alt komisyonun kurulması çalışmalarını başlatıyoruz. Malumunuz olduğu üzere, özellikle 1960'lı yıllardan itibaren sadece bir emek için oralara gidip, Batı ülkelerine giderek hayatını kazanmaya çalışan insanlarımız oralarda artık 3'üncü nesle ulaştılar ve yerleşik bir duruma kavuştular. Yaklaşık 5-6 milyon civarında insanımız, sadece Türk vatandaşları orada yaşamaya devam ediyorlar. Tabii, bunun yanı sıra diğer ülkelerden de gelen, diğer etnik kimliklere mensup Müslüman insanlar da Avrupa'da yaşıyorlar. Son birkaç yıldan bu yana -aslında, uzunca bir süre ama- şiddeti artarak devam eden bir ivmelenme görüyoruz hem ırkçılık konusunda ve ayırımıci konusunda hem de İslamofobia konusunda Avrupa ülkelerinde. Bunun artık, radikal ve marjinal kesimler tarafından dillendirilen bir husus ya da işlenen bir eylem olmaktan da çıktığını, merkezileştiğini, siyaset yapan, ülke yönetiminde bulunan kimselerin, kişilerin, aktörlerin dahi artık bunu hiç yüksünmeden, çekinmeden yapabildiklerine şahitlik ediyoruz. Biz, Türkiye olarak, dünyanın her neresinde olursa olsun, kimliğine, ırkına, rengine bakmaksızın bütün mazlumlara, mağdurlara sahip çıkan bir ülkeyiz. Bu, geçmişten bu yana böyle oldu. Dört yüz yıl önce buraya İspanya'dan gelen Yahudileri kucakladık, Nazi Almanyası döneminde oradaki yaşananlardan kaçan Almanları kucakladık, Kafkaslardan gelenleri kucakladık, Birinci Balkan Savaşı, 93 Harbi, daha sonra Kurtuluş Savaşı sırasında gelenleri kucakladık. Bu ülke, mayasında hoşgörü, farklılıkları zenginliği olarak bilen, gerçekten de önemli bir medeniyet tasavvurunu genlerine kadar taşıyan bir milletin mensuplarıyız. Bu Avrupa'da yaşananlar elbette bizlerin de canını fazlasıyla acıtmaya devam ediyor. Mutlaka size de Avrupa ülkelerinden gerek tatillerini, izinlerini kullanmak üzere Türkiye'ye geldiklerinde gerekse herhangi bir kurum ve kuruluş temsilcilerinin buraya geldiklerinde bu yaşananlarla ilgili olarak bize son dönemde de ciddi anlamda şikâyetlerini ve bizlerden bir adım atılması beklentilerini ifade etmeye başladılar. Dolayısıyla, son günlerde özellikle, tabii, şöyle bir şeyi de müşahade ediyoruz Avrupa'da, seçim sürecinin yaklaştığı günlerde bu eylemlerin, bu nitelikteki fiillerin daha bir ayyuka çıktığını, siyasetin âdeta kullanışlı bir alanına dönüştürüldüğünü ama mağdurların hiçbir şekilde nazara alınmadığını, göz ardı edildiğini, bunun da hoyratça yapıldığını görüyoruz. Dolayısıyla, biz, Türkiye olarak, Komisyonumuz olarak bu yapılanların öncelikle Türkiye

tarafından takip edildiğini, vatandaşlarımızın yalnız bırakılmayacağını ve İslamofobia konusunda dinimizin hak etmediği söylem ve nefret suçlarının işlenmeye devam edildiğini görüyoruz. Dolayısıyla, böyle bir komisyonu kurmak Komisyonumuzun bir borcuydu âdeta. Bunun için de tekrardan tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

Tabii, bir de şu var, yaşananlar var, televizyon ekranlarından akanlar var, gazete sayfalarına yansıyanlar var ama diğer taraftan yansımayanlar, yaşandığı hâlde kendi içinde, kabuğu içinde kalanlar var, dile getirilmeyenler var, kaydı tutulmayanlar var. Aslında, bugün Avrupa’da soydaşlarımızın, dindaşlarımızın, diğer yabancıların yaşamış olduklarının artık üzerinin örtülemeyeceği bir aşamaya geldiğini, alttan ve dipten gelen bir dalgayla isyana ulaştığını biz görüyoruz. Ben şahsen Komisyon Başkanı olarak bana gelmekte olan Avrupa Konseyi üyesi ülkelerden kim varsa, hangi birim ve kuruluş varsa bunları dilimin yettiğince ifade etmeye çalışıyorum. Biliyorsunuz, bir milletvekili arkadaşımız mülteci çocukların kaybıyla ilgili bir rapor da hazırladı. Yani evet, Avrupa Birliğinin ortaya çıkış değerlerine baktığımızda temel hürriyetler, özgürlükler, insan hakları ama geline nokta bunların yani teori ile pratikte hiç de birbiriyle uyuşacak durumda olmadığını görüyoruz. Bizim buradaki muradımız Komisyon olarak, dediğim gibi, Türkiye’nin, bu soydaşlarımızın, bu vatandaşlarımızın, dindaşlarımızın burada yaşadıklarında yalnız olmadıklarını ortaya koymak, Avrupa Birliğinin kendi bünyesi içerisinde bir farkındalığını oluşturmak ve özellikle de yaşanan İslamofobik olayların artık bir kayıt altına... Bugün mesela, antisemitik olayların Avrupa’da kayıt altına alındığını biliyoruz, her olay tek tek kayıt altına alınıyor. Dolayısıyla, bunların da artık bir kayıt altına alınması gerektiğini, ne gibi çalışmalar yapılması gerektiğini, neler yapabileceğimizi burada araştırmak istiyoruz. İnşallah, bu noktada Komisyonumuz başarılı olur ve yapacağımız çalışmalar da hayırlara vesile olur diyorum.

Şimdi, diğer arkadaşlarımızdan söz almak isteyen varsa onlara da söz vereceğim.

Öncelikle Mahmut Bey’e söz veriyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlar, basın mensupları; sizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

İslamofobi Alt Komisyonu 26’ncı Dönemde kurulmuştu, tabii, seçim kararı alındığı için kadük kaldı komisyon. Öncelikle, o çalışmalardan da istifade edilmesinin yararlı olacağını düşünüyorum. Bununla ilgili İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuza 5 Ocak 2021 tarihli olarak Cumhuriyet Halk Partisi üyesi olan milletvekili arkadaşlarımızla bir dilekçe makamınıza sunmuştuk, aynen şu şekildeydi: “Avrupa’da ırkçı ve Müslüman karşıtı gruplar tarafından cami ve mescitlere yönelik gerçekleştirilen saldırılar, Müslümanları hedef alan nefret söylemleri endişe uyandırmaktadır. Son olarak, Hollanda’da İslam ve göçmen karşıtlığıyla ön plana çıkan PEGIDA hareketi ülkedeki yaklaşık 100 camiye posta yoluyla Kur’an-ı Kerim’in ayaklar altında çiğnendiğini gösteren provokatif amaçlı yılbaşı tebrik kartı gönderdi. Bu aşağılık, çirkin İslamofobik eylemin PEGIDA hareketinin Hollanda’daki ilk provokasyonu olmadığı bilinmektedir. Daha önce de PEGIDA üyeleri Rotterdam kentinde ramazan ayında Türkiye Diyanet Vakfına ait Ulu Cami önünde domuz etiyle mangal yakmak için izin istemiş ancak yerel yetkililer bu eyleme izin vermemiştir. İbadet yerlerine yönelik saldırılar, din ve vicdan özgürlüğüne, demokratik hukuk devletine saldırdır. Devletlerin, camileri, mescitleri, ibadethaneleri, inanç gruplarını hedef alan her türlü saldırıya karşı etkin bir soruşturma yürütmeleri, gerekli önlemleri almaları gerekmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Hollanda’daki üzücü hadiseleri görmezden gelmemelidir. Komisyonun Hollanda’da cami ve mescitleri, Müslümanları hedef alan saldırılara, provokatif eylemlere ilişkin yerinde inceleme yapmasını arz ve teklif ederiz.” 5 Ocak 2021 tarihinde ve bu dilekçemize duyarlı kaldığı için Komisyonun Başkan ve üyeleriyle birlikte tüm siyasi partileri kutluyorum, teşekkür ediyorum. Ancak bu, bence –sözler de söylerken, bizler de

söylerken- bunun aynı zamanda bir nefretle ilgili olduğunu da görüyoruz biz. Yani bununla ilgili olarak, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak biz bu şekildeki bu nefret söyleminin belirli bir grup, belirli bir kişi, siyasi, felsefi düşünce, ırk, cinsiyet, din, ulus ya da cinsel yönelimleri gibi konularda insanları aşağılıyorlar, tehdit ediyor tarzdaki konuşmalar; barışa, hukuka, demokrasiye, insan haklarına, yaşam hakkına hakikaten korkunç bir saldırı niteliğindedir. Bu sebeplerden dolayı makamınıza bugün sabah yine Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili üye arkadaşlarımızın imzasıyla nefret söylemi alt komisyonun da kurulmasına ilişkin sizlere dilekçe verdik. Bizim sizden istirhamımız yani bu ayrı o ayrı bir dilekçe ama şunu söyleyelim, İslamofobi Alt Komisyonun kurulması bile gecikti bence daha önceden kurulmalıydı, hep birlikte yürekten bunu destekliyoruz. Ancak bence daha geniş kapsamlı anlamında nefret söylemi alt komisyonu da kurulursa da çok daha iyi olur, o dilekçeyi de verdik. Onu oyalayalım, şu anda İslamofobi kurulsun ama bence bunu da gündeminize alın, bunu da birleştirin, aynı komisyon hatta belki başlık daha da geniş tutulabilir yani İslamofobi ve nefret alt komisyonu da belki oluşturulabilir çok daha faydalı olabileceği düşüncesindeyim ama karar, takdir sizlerindir.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Mahmut Bey, tabii, sizin de bahsettiğiniz gibi bugün önergemizin konusu, Avrupa Ülkelerinde Irkçılık ve İslamofobia İncelenmesi ve Araştırılmasına matuf gerekçesini biz zaten okuttuk, gerekçeye mündemiç neler var, onları hepsini okuttuk, görüşmelerini açtık. Sizin bahsettiğiniz dilekçeyi arkadaşlarım bana, sabah geldiğini bildirdiler, dilekçeyi görmedim ama dilekçenin gerekçesinde ne vardır, ne yoktur bilemiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben şimdi size verebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Vermenize gerek yok Mahmut Bey, arkadaşlarımız verirler zaten, şu anda inceleyecek durumda değilim zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle mi?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayıyı da söyleyeyim ben 17 Şubat 2021, 1559 sıra sayı, kayıtlı yani.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Mahmut Bey, dilekçenizin ulaştığını ama muhtevasını bilemediğimi söyledim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, efendim. Ara verin okuyun isterseniz, inceleyin bir.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Arkadaşlar...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mahmut Abi, bugün arkadaşlar da dağıldı yani bugünlük bitirelim, sonra yüz yüze konuşalım, gündemi arz edelim, sonrakilere beraber karar verebiliriz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur, olur.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki, durumu değerlendiririz.

Sezgin Bey?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Mahmut Bey söyledi.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sizin sözünüz yok.

Bizim arkadaşlarımızın da zaten ortak verdiğimiz bir önerge.

Peki, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olmasını diliyorum ve alt komisyon için; AK PARTİ 5, Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ PARTİ, HDP 1'er üye, Cumhuriyet Halk Partisi 2 üye seçilecek. Cuma güne kadar yeter mi süre?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bizim üyeler, Mahmut Bey ile benim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun vermiş olduğu üyeler, Mahmut Tanal ile Sezgin Tanrikulu.

MHP’nin vermiş olduğu isim Metin Nurullah Sazak.

Tamam, biz de 5 kişiyi bildireceğiz inşallah.

Peki, arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum, kendinize iyi bakın, bir başka toplantıda görüşmek üzere.

Kapanma Saati: 12.35

